

De Laertii Diogenis fontibus

scripsit

Fridericus Nietzsche.

(cf. vol. XXIII p. 632 sqq.)

III.

De Demetrio Magnete.

Quo acriore studio homines docti hac aetate in philosophiae historiam inquisiverunt, eo magis mirandum est, quod nemo adhuc dedita opera et peculiari instituto de Laertii fontibus disseruit. Qui id fieri potuerit, aegre sane intellegas, cum praeclaro nuper exemplo patefactum sit, quanto opere talis disquisitio, dummodo probe institueretur, universis antiquitatis studiis prodesse posset. Laertium enim notum est singulis philosophorum vitis homonymorum indices adiecisse: quos unde sumpserit, nemo iam dubitat, postquam Scheurleeri beneficio certaue ratiocinatione id effectum sit, quod coniecerat Ionsius p. 12, Valentinus Rose p. 41 adfirmaverat: Demetrii Magnetis *πραγματεῖαν περὶ ὁμωνύμων* hos omnes suppeditasse indices. Conf. Guilielmi Antoni Scheurleeri Amstelodamensis disput. de Demetrio Magnete. Lugd. Bat. MDCCCLVIII.

Hac re probata ansam nacti sumus, qua plures homines litteratos, poetas, artifices, musicos certis temporibus adsignemus, quorum memoria prorsus videbatur oblitterata. Hi enim indices nunquam illius Demetrii aetatem superant, cuius auctoritatem ipse Laertius duobus locis antestatur. Sat autem commode huc convenit, quod in Demetriorum tabula V. 83—85 huius Magnetis nomen non compareret, hac ipsa absentia inter alios praeminens.

Vt vero ea dicam, quae in Scheurleeri disputatione desidero, haec habeas. Cum enim Laertius non solum in his indicibus, sed etiam in ipsis philosophorum vitis ad Demetrium

auctorem idque multo saepius provocet — conf. I. 114. II. 52. 56. 57. V. 3. 75. 89. VI. 79. 84. 88. VII. 31. 169. 185. VIII. 84. 85. IX. 15. 27. 35. 36. X. 13. — in promptu est eum, qui indices ex homonymorum volumine desumpsit, etiam vitas ex eodem fonte locupletasse: quis autem hoc fecerit, utrum Laertius an eius auctor, suo loco suoque tempore disceptabitur: iam sumamus Laertium. Qui sane non is est, qui unicuique loco, quem ex fontibus suis excerpserit, religiose auctoris nomen adposuerit. Immo gravissimis caussis in suspicionem adducimur, in Laertii libro multo maiorem Demetrii partem esse residuam, quam hucusque patefactum sit. Quod etiam Scheurleerus quin senserit, non dubito: at non eo processit ratiocinando, ut certa locorum genera distingueret, quae Demetrio auctori vindicanda essent; sed contentus erat ea omnia colligere, quae ipsius Demetrii nomine insignita deprehenduntur. Hac igitur in parte Scheurleeri opera supplenda est.

Vni inprimis loco, qui fere integer aetatem tulit huius *πραγματείας περί ὁμωνύμων* distinctam debemus imaginem, cum omnia fere alia pristinam formam copiamque amiserint atque excerptoris manus experta sint. Illum locum insignem Dionysius Halicarnassensis in Dinarchi vita servavit eo quidem consilio, ut industriam suam omnes priores ipsumque Demetrium superantem nobis probaret. Quo instituto factum est, ut Demetriani libri erroribus eximie infecta pars ad nostram aetatem perveniret. At caveamus, ne totum damnemus hac una parva parte perducti. Nam Demetrius in Dinarcheis enarrandis adversa usus est fortuna, cum hoc quidem loco fontibus, quos usurpare consuevit, prorsus destitueretur, parcamque memoriam suo Marte compensare conaretur. Quae vero de suo addiderit, facili opera ex verbis, quae transcribere iuvabit, eruemus: ἀλλὰ Δημήτριος ὁ Μάγνης, ὃς ἔδοξε γενέσθαι πολυίστωρ, ἐν τῇ περὶ τῶν ὁμωνύμων πραγματείᾳ λέγων καὶ περὶ τοῦτον τοῦ ἀνδρὸς (Δεινάρχου) καὶ ὑπόληψιν παρασχὼν ὥς περὶ αὐτοῦ λέξων τι ἀκριβές, διεψεύσθη τῆς δόξης· οὐδὲν δὲ κωλίνει καὶ τὰς λέξεις παραθέσθαι τοῦ ἀνδρὸς. ἔστι δὲ τὰ ἑπ' αὐτοῦ γραφέντα τάδε. Δεινάρχοις δ' ἐνετίχομεν δ', ὧν ἔστιν ὁ μὲν ἐκ τῶν ξητόρων τῶν Ἀττικῶν, ὁ δὲ τὰς περὶ Κρήτην συναγωγῶς (sic Westerm.) μυθολογίας, ὁ δὲ πρεσβύτερος μὲν ἀμφοῖν τοῖτον, Δῆλιος δὲ τὸ γένος, πεπραγματενόμενος τοῦτο μὲν ἔπος, τοῦτο δὲ πρᾶγμα, τέταρτος δ' ὁ περὶ Ὀμήρου λόγον συντεθεικώς. ἔθελω δὲ πρὸς μέρος περὶ ἑκάστον διελθεῖν καὶ πρῶτον μὲν περὶ τοῦ ῥήτορος. ἔστι τοίνυν οὗτος κατὰ γε τὴν ἐμὴν δόξαν οὐδὲν ἀπολείπων τῆς Ὑπερείδου χάριτος, ὥστ' εἰπεῖν καὶ νῦν κεν ἢ παρέλασεν. ἐνθὺμημα γὰρ φέρει πιστικὸν καὶ σχῆμα πανιοδαπὸν πιθανότητός γε μὴν οὕτως ἐδ' ἦκει, ὥστε

παριστάνειν τοῖς ἀκούουσι μὴ ἄλλως γεγονέναι τὸ πρᾶγμα ἢ ὥς αὐτὸς λέγει, καὶ νομίσειεν ἂν τις εὐήθεις εἶναι τοὺς ὑπολαβόντας τὸν λόγον τὸν κατὰ Δημοσθένους εἶναι τοῦτον. πολὺ γὰρ ἀπέχει τοῦ χαρακτῆρος, ἀλλ' ὅμως τοσοῦτον σκότος ἐπιπεπόλακεν, ὥστε τοὺς μὲν ἄλλους αὐτοῦ λόγους, σχεδὸν πού ὑπὲρ ξ' καὶ ρ' ὄντας, ἀγνοεῖν συμβέβηκε, τὸν δὲ μὴ γραφέντα ὑπ' αὐτοῦ μόνον ἐκείνου νομίζεσθαι. ἡ δὲ λέξις ἐστὶ τοῦ Δεινάρχου κυρίως ἡθικῇ, πάθος κινουῦσα σχεδὸν τῇ πικρίᾳ μόνον καὶ τῷ τόνῳ τοῦ Δημοσθενικοῦ χαρακτῆρος λειπομένη, τοῦ δὲ πιθανοῦ καὶ κυρίου μηδὲν ἐνδέουσα.

In his sane omnia desiderantur, quae ad vitam rhetoris pertinent: unde efficitur nullum περὶ βίων librum Demetrio in Dinarchi vita contexenda praesto fuisse. Neque difficile est exploratu, cur Dinarchus a vitarum scriptoribus tanto opere neglectus sit. Hi enim unicuique rhetori vel philosopho locum in certa aliqua successione et schola consignabant: si quis vero nulla vi inseri se passus est, in periculum oblivionis abiit. Conf. grammat. in biblioth. Coisl. p. 597. Id quod Dinarcho accidit postumae tamquam Eloquentiae soboli. Vid. de eius magistris Plutarch. p. 850. Dionys. Dinarch. 2. Cuius memoriam Demetrius non nisi ex pinacographis repetere poterat, qui eius necessario mentionem fecerunt. His igitur illum numerorum errorem, quem Dionysius acerbè perstringit, imputaremus, nisi alia ratio: cinatio nos maiore uti cautione iuberet. Quid quod Dionysius incredibilem illum numerum ξ' καὶ ρ' ut ficticiū neque pinacographorum memoria innisum his verbis significat καὶ πλήθος λόγων (Δημήτριος) εἶπεν οὐδενὶ τῶν * * σὺμφωνον, εἰ δεῖ * * δὲ τὸνναντίον. Quae etsi valde mutila esse largimur, tamen nullam aliam ac diximus vim habent, cum Dionysius, antequam Dinarchi vitam composuit, et Callimachi et Pergamenorum indices se inspexisse ipse narret. Vnde tandem illum numerum Demetrium sumpsisse putabimus nisi ex indicibus aut Alexandrinis aut Pergamenis? Si mihi credis et ex his et ex illis hanc in rationem, ut numeros orationum, quas notatas in utriusque bibliothecae indicibus invenit, computando in unam summam coniungeret. Quod ideo conicio, quod Dionysius ex LXXXVII LX tantum orationes genuinas esse statuit. Has LXXXVII cum apud Demetrium non invenisset, aut e Callimachi aut Pergamenorum indicibus deprompsit: cum autem in ingenti CLX orationum numero etiam has LXXXVII latere veri sit simillimum, eosdemque indices Demetrius usurpaverit, quos Dionysius, ἀπορίαν hac via videmur solvere, ut hos pinacographos LXXXVII, illos LXXXIII notasse statuamus, Demetrium autem summam fecisse, cum diversas diversis bibliothecis orationes Dinarchi nomine ferri vidisset.

Verum hoc quidem quocumque modo se habet, illud tenen-

dum est Demetrium, si fontibus destitutus paucissima notare cogeretur, unam rem utique notasse, scripta puto. Quod ex totius ὁμωνύμων libri indole et consilio sponte intellegitur. Cum enim Demetrius cognominum hominum litteratorum in dies augeri numerum variosque errores ex hoc ὁμωνυμίας fonte repetendos esse vidisset — conf. Ionsius p. 12 et Val. Rose de Arist. libr. ord. p. 27 —, ita ut libri multi diversis non quidem nominibus, sed hominibus ab indoctis doctisque tribuerentur, separatim de hac ὁμωνυμία agere ac suum cuique restituere instituit, adprime pinacographorum opera adiutus. Hoc quod necessario e Demetriani libri consilio est consecrarium, reliquiis eius aperte confirmatur. Quae quamquam a breviatore nimis in artum coactae sunt, saepissime tamen indicum vestigia retinent. Veluti

II. 64 Αἰσχίνης — δεύτερος ὁ τὰς τέχνας γεγραφὼς τὰς ρητορικὰς. II. 3 Ἀναξίμανδρος — ὃς ἀδελφῆς νιὸς ἦν τοῦ τὰς Ἀλεξάνδρου πράξεις γεγραφότος. II. 83 Ἀρίστιππος — δεύτερος ὁ τὰ περὶ Ἀρκαδίας γεγραφὼς. V. 35 Ἀριστοτέλης — οὗ καὶ δικανικοὶ φέρονται λόγοι χαριέντες. τρίτος περὶ Ἰλιάδος πεπραγματευμένος. τέταρτος πρὸς τὸν Ἰσοκράτους πανηγυρικὸν ἀντιγεγραφὼς — ἔκτος γεγραφὼς περὶ ποιητικῆς — ὀγδοὸς — οὗ φέρεται τέχνη περὶ πλεονασμοῦ quibus exemplis longum est octoginta vel plus addere, cum per se intellegatur, Demetrio indices fuisse notandos. Qua re perspecta hos consideramus indices, quos Laertius vitis inseruit. Quos unde sumpserit, non erit dubium, simulatque docui in eis nonnunquam Demetrii Magnetis nomen auctoritatemque usurpari. II. 57 Ξενοφῶν — συνέγραψε δὲ — καὶ Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων πολιτείαν, ἣν φησιν οὐκ εἶναι Ξενοφώντος ὁ Μάγνης Δημήτριος. VIII. 85 τοῦτόν (Φιλόλαον) φησι Δημήτριος ἐν ὁμωνύμοις πρῶτον ἐκδοῦναι τῶν Πυθαγορικῶν περὶ φύσεως, ὧν ἡ ἀρχὴ ἦδε· κτλ. VIII. 84 φησὶ δ' αὐτὸν Δημήτριος ἐν ὁμωνύμοις μηδὲν καταλιπεῖν σύγγραμμα. I. 112 φέρεται αὐτοῦ καὶ ἐπιστολὴ πρὸς Σόλωνα τὸν νομοθέτην περιέχουσα πολιτείαν ἣν διέταξε Κρησὶ Μίνως. ἀλλὰ Δημήτριος ὁ Μάγνης ἐν τοῖς περὶ ὁμωνύμων ποιητῶν τε καὶ συγγραφέων διελέγχει πειρᾶται τὴν ἐπιστολὴν ὡς νεαρὰν καὶ μὴ τῇ Κρητικῇ φωνῇ γεγραμμένην, Ἀτθίδι δὲ καὶ ταύτῃ νεᾷ. Demetrius Callimachi vestigiis instituisse in πῖναξιν initia scriptorum exhibentis etiam his exemplis proditur VI. 81 γεγόνασι δὲ Διογένης πεντε· πρῶτος Ἀπολλωνιάτης φυσικός. ἀρχὴ δ' αὐτῶ τοῦ συγγράμματος ἦδε κτλ. VIII. 52 γεγόνασι δ' Ἀρχύται τέσσαρες — ἐνιοὶ καὶ πέμπτου ἀρχιτέκτονα φασιν οὗ φέρεται βιβλίον περὶ μηχανῆς ἀρχὴν ἔχον ταύτην κτλ. I. 119 Ἐρατοσθένης δ' ἓνα μόνον (Φερεκύδην Σύριον γεγενῆναι φησὶ) καὶ ἕτερον Ἀθηναῖον γεγεαλόγον. σῴζεται

δὲ τοῦ Συρίου τόδε βιβλίον ὃ συνέγραψεν. οὗ ἡ ἀρχὴ κτλ. V. 85 δεύτερος (Δημήτριος) ἐπ' αὐτῶν ποιητῆς οὗ μόνον σώζεται πρὸς τοὺς φθονερούς εἰρημένα τάδε κτλ. cf. VIII. 83. IX. 51. 52. 112.

E Demetrii igitur libro omnes illos indices¹⁾, quos Laertius vitis philosophorum subiunxit censeo esse repetendos: exceptis Platonis Democritique indicibus, qui Thrasylo adsignandi sunt auctori. De quibus vide infra.

Iam via parata est, qua id, quod in Scheurleeri libello iure desideravimus, facillime possit suppleri. Cum enim saepissime apud Laertium Demetrii nomen aut excidisse aut omissum esse veri sit simillimum, certum iam iudicium tenemus, quo duce Demetrio sua restituamus. In his enim Laertii partibus, quae certissime Demetrio debentur, i. e. in homonymorum et librorum indicibus hi excitantur Demetrii fontes

A. in homonymorum indicibus.

Apollodorus in chronicis VIII. 90. VI. 101.

Antigonus II. 15.

Aristoxenus V. 35.

1) Id statuo etiam de indice Aristotelis Laertiano, qui dici nequit quantas turbas excitaverit. Quem e Favorini libris esse sumptum Valentinus Rose in Arist. pseud. p. 8. adfirmavit atque E. Heitzius p. 46 ss. concessit: id quod suo loco suoque tempore reiculum erit. Vbi etiam illa corruebat sententia, quam V. Rose tamquam fundamentum aedificio suo mirabili substruxit, quam etiam I. Bernaysius tueretur his ille verbis usus in script. de Arist. dialogis p. 133. 'Den Katalog der aristotelischen Schriften habe ich vermuthungsweise dem Rhodier Andronicus beigelegt, weil dieser Peripatetiker für den ersten Verzeichner und Ordner der aristotelischen Schriften einstimmig im späteren Alterthum gehalten wird [erravit Bernaysius] und seine Arbeit sicherlich die verbreitetste war'. Val. Rose in Ar. pseud. p. 8 'nemo dubitare poterit, quin (Favorinus) eosdem illos indices vulgares secutus fuerit, quos Andronico tribuit Plutarchus eius aequalis'. Contra Heitzius disputat p. 46. 'Dagegen sind wir nicht im Stande, uns von der Unmöglichkeit zu überzeugen, dass Favorinus aus keiner andern Quelle als aus Andronicus, dessen Name nirgends bei Diogenes genannt wird, geschöpft haben soll'. Remoto hoc de Favorini Laertiani indicis fonte gravissimo errore apparebit E. Heitzium ea in re verum adsecutum esse, quod Hermippum Callimacheum Aristotelis indicis auctorem significat p. 46 ss. Andronicum autem reicit. Diversas Valentini Rose, Bernaysii, Heitzii rationes measque ipsas haec repraesentat tabula:

Val. Rose.	Bernaysius.	Heitzius.	Ego.
index Arist. Laert.	ind. Ar. La.	ind. Ar. La.	ind. Ar. La.
ex	ex	ex	ex
Favorino	Andronico	Favorino	Diocle
ex		ex	ex
Andronico		Hermippo	Demetrio Magnete
			ex
			Hermippo.

Hermippus Plut. Demosth. c. 28.
 Hippobotus V. 89. IX. 39—40.
 Duris I. 38.
 Neanthes I. 99.
 Callimachus IV. 45. cf. IX. 17.
 Sotion (et Heraclides Lembus) I. 99.

B. in librorum indicibus.

Lobon Argivus I. 35.
 Dionysodorus II. 42.
 Peristratus Ephesius II. 60.
 Persaeus II. 61.
 Panaetius II. 64. 85. VII. 163.
 Sosicrates II. 85. VI. 80. VII. 163.
 Sotion II. 85. VI. 80. VIII. 7.
 Satyrus VI. 80.
 Callimachus IX. 23.
 Heraclides in Sotionis epitome VIII. 7. 58.
 Neanthes VIII. 58.
 Hieronymus VIII. 58.
 Hermippus VIII. 85. 88.
 Seleucus IX. 12. cf. III. 109.
 Aristoxenus IX. 40.
 Antigonus Carystius IX. 112. 109.

En igitur Demetrii fontes eosque ditissimos Hermippum, Callimachum, Sotionem, Satyrum, Sosicratem, Hieronymum, Antigonom Carystium, Panaetium, Apollodorum, alios. Atqui idem scriptores etiam in vitis, ad quas componendas constat Demetrium esse adhibitum, saepissime excitati inveniuntur. Ergo omnia eorum testimonia censeo e Demetrio Magnete in Laertium fluxisse: qua re perspecta tamquam in arcem totius de Laertii fontibus quaestionis intravimus. Quanto vero opere sententia mea eo confirmetur, quod illi scriptores saepius una vel deinceps excitantur, ei intellegent, qui ex citandi ratione aliquid conligere didicerunt. Veluti I. 38 Apollodorus in chronicis — Sosicrates, Demetrius Magnes. Duris. I. 68 Sosicrates — Satyrus — Herodotus. I. 74. 75 Duris — Apollodorus — Sosicrates. I. 82 Satyrus — Duris — Satyrus. I. 95. 96 Sosicrates, Herodotus — Aristippus *περὶ παλαιᾶς τροφῆς*. I. 101 Sosicrates — Hermippus. cf. I. 106. — I. 119 Andron — Eratosthenes — Duris. II. 13 Hermippus — Hieronymus. II. 26 Satyrus — Hieronymus. III. 2. 3 Apollodorus — Hermippus — Neanthes. IV. 45 Hermippus, Demetrius — Apollodorus. V. 2. 3. 4 Hermippus — Demetrius — Aristippus. V. 58 ss. Apollodorus Demetrius. V. 78 Hermippus — Heraclides in Sotionis

Epitome, Demetrius. V. 89 Demetrius — Hippobotus — Hermippus. VI. 13 Neanthes — Sosicrates. VII. 184 Sotion, Hermippus — Apollodorus — Demetrius. VIII. 40 Heraclides in Satyri Epitome — Hermippus — Hippobotus — Heraclides. VIII. 51. 55 Hippobotus — Timaeus — Hermippus, Eratosthenes, Apollodorus — Satyrus — Heraclides in Epitome. VIII. 58 ss. Hieronymus — Heraclides — Hieronymus — Neanthes — Satyrus — Apollodorus — Satyrus — Timaeus — Aristippus, Satyrus — Heraclides. VIII. 69 Hermippus — Hippobotus. VIII. 72 Timaeus, Hippobotus — Neanthes. VIII. 86 Callimachus — Sotion. IX. 26. 27 Heraclides in Satyri Epitome — Demetrius. — X. 14 Apollodorus — Hermippus.

Eo igitur ventum est disputationis, ut maximam Laertii partem uni deberi Demetrio Magneti iudicaretur.

Sed non licet ratiocinando progredi, antequam quaestioni illi non responderimus gravissimae, quis esset scriptor, cuius *πίνακας* Demetrius integros recipere soleret: nisi quod eos nonnumquam collatis aliorum indicibus correxit et supplevit. Quem scriptorem non possumus indagare nisi Aristippi, Aristonis, Diogenis consideratis indicibus.

Aristippi igitur libri hunc in modum enumerantur, ut e quattuor diversis *πίναξ*i desumpti videantur. II. 84.

I) τοῦ δὲ Κυρηναίου φιλοσόφου φέρεται βιβλία τρία μὲν ἱστορίας τῶν κατὰ Αἰβύην, ἀπεσταλμένα Διονυσίῳ. ἔν δὲ, ἐν ᾧ διάλογοι πέντε καὶ εἰκοσιν, οἱ μὲν Ἀτθίδι, οἱ δὲ Δωρίδι διαλέκτῳ γεγραμμένα: quorum index sequitur.

II) ἔνι οἱ δὲ καὶ διατριβῶν αὐτὸν φασιν ἕξ γεγραφέναι.

III) οἱ δ' οὐδ' ὅλως γράψαι. ὧν ἔστι καὶ Σωσικράτης καὶ Παναίτιος ὁ Πρόδιος.

IV) κατὰ δὲ Σωτίωνα ἐν δευτέρῳ ἔστιν αὐτῷ συγγράμματα τέδε: quae secuntur.

Quae scripsi, partim e coniectura scripsi. Codices enim exhibent οἱ δ' οὐδ' ὅλως γράψαι. ὧν ἔστι καὶ Σωσικράτης ὁ Πρόδιος. κατὰ δὲ Σωτίωνα ἐν δευτέρῳ καὶ Παναίτιον ἔστιν αὐτῷ συγγράμματα τέδε. Mirum sane, quod hoc solo loco Sosicrati Rhodus patria adsignatur: in quo tamen non haererem, nisi gravior offensio accederet, in καὶ Παναίτιον vocabulis posita. Quid quod aperto scimus testimonio Panaetium omnes Socraticorum dialogos ut spurios damnassee exceptis Platonis, Xenophontis, Antisthenis, Aeschinis; de Phaedonis autem et Euclidis dubitasse. Quod cum ita sit, Panaetius in numero eorum habendus est, qui αὐτὸν οὐδ' ὅλως γράψαι adfirmabant. Qua re restitui: ὧν ἔστιν καὶ Σωσικράτης καὶ Παναίτιος ὁ Πρόδιος. Delapsa enim sunt καὶ Παναίτιος vocabula in sequentem lineam. Hanc igitur habe corruptionis viam imagine expressam.

1. Genuina forma ὧν ἐστὶ καὶ Σωσικράτης καὶ
Παναίτιος ὁ Πόδιος· κατὰ δὲ
Σωτίωνα ἐν β'
2. neglegenter exhibita ὧν ἐστὶ καὶ Σωσικράτης ὁ
καὶ Παναίτιος
Πόδιος· κατὰ δὲ Σωτίωνα ἐν β'
3. librariorum errore ita mu- ὧν ἐστὶ καὶ Σωσικράτης ὁ
Πόδιος· κατὰ δὲ Σωτίωνα ἐν β'
καὶ Παναίτιον
tata

Panaetius haud raro ὁ Πόδιος appellatur ut ab Athenaeo 556_b, 634^c cf. Epiph. adv. Haeres. III. 9. Suid. s. v. Πολέμων.

Nihil igitur scripsisse Aristippum Sosicrates et Panaetius censent: quo iudicio adversantur pinacographis, qui ante eos scripserunt velut Sotioni. Sotionem autem ipse ab illo indice, qui loco primario adfertur, discrepat, quod XIV dialogos aut ut spurios damnat aut ignorat, VI autem plures exhibet quam ille. Consentit vero de aliis VI. Aperto quidem testimonio non potest disceptari, uter index aetate prior sit, utrum Sotionis an anonymi. Sed si nostram sequimur observationem, novis pinacographorum curis studiisque numerum genuinorum scriptorum semper esse minutum: non dubito, quin Sotionis index iunior sit quam alter. Id quod optime probatur Diogenis indicibus VI. 80.

I) φέρεται δ' αὐτοῦ βιβλία τάδε: quae secuntur.

II) Σωσικράτης δ' ἐν τῇ πρώτῃ τῆς διαδοχῆς καὶ Σάτυρος ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν βίων οὐδὲν εἶναι Διογένους φασίν. τὰ τε τραγωδία φησιν ὁ Σάτυρος Φιλίσκου εἶναι τοῦ Αἰγυπίου, γνωρίμου τοῦ Διογένους.

III) Σωτίων δ' ἐν τῇ ἐβδόμῃ ταῦτα μόνα φησὶ Διογένους εἶναι: quae secuntur.

In promptu est Sosicratem, Satyrum, Sotionem reiecissem indicem principe loco exhibitum, hunc ita, ut quaedam damnaverit, quaedam probaret, quaedam suppleret, illos ut omnia spuria haberent coniecturamque adderent de tragoediarum, quae Diogenis nomine ferebantur, auctore. Eadem fere ratio in Aristonis indicibus dispicitur VII. 163.

I) βιβλία δ' αὐτοῦ φέρεται τάδε: quae secuntur.

II) Παναίτιος δὲ καὶ Σωσικράτης μόνος αὐτοῦ τὰς ἐπιστολάς φασι, τὰ δὲ ἄλλα τοῦ περιπατητικοῦ Ἀρίστωνος. Priori igitur indici e Panaetii Sosicratisque sententia gravissimus inhaerescit error ex Aristonum ὁμωνυμία natus.

Tribus igitur testimoniis innisi adfirmamus fuisse iam ante Satyri, Sotionis, Sosicratis aetatem philosophorum πίνακας, quavis saepius aut lacunosos aut erroribus infectos. Cuius fuerint hi indices, non est incertum. Erant Callimachi eiusque discipuli Hermippi. Illum philosophorum indices in ingenti πινάκων the-

sauro confecisse res ipsa suadet probantque aperta testimonia Laert. IX. 22. Harpocrat. s. v. *Ἰων* Suid. s. v. *Καλλιμάχος* — *πίναξ τῶν Δημοκρίτου συνταγμάτων*. Hermippum autem vitis etiam indices inseruisse, haec produnt consignata documenta:

Laert. VIII. 88 (*Ἐῖδος*) *γράφας τοῖς ἰδίοις πολίταις νόμους ὡς φησιν Ἑρμιππος ἐν τετάρτῃ περὶ τῶν ἐπὶ σοφῶν, καὶ ἀστρολογούμενα καὶ γεωμετρούμενα καὶ ἕτερ' ἅττα ἀξιώ- λογα*.

Laert. VIII. 85 *γέγραφε (Φιλόλαος) δὲ βιβλίον ἐν ᾧ φησιν Ἑρμιππος λέγειν τινὰ τῶν συγγραφέων Πλάτωνα τὸν φιλόσοφον παραγενόμενον εἰς Σικελίαν πρὸς Διονύσιον ὠνή- σασθαι κτλ.*

Plin. nat. hist. XXX. 1. 4. Hermippus, qui de ea (magica) arte diligentissime scripsit — indicibus quoque voluminum eius positis —

Theophrasti *περὶ φυτῶν ἱστορίας* libro septimo in Vrbinatē subscribitur:

Θεοφράστου περὶ φυτῶν ἱστορίας τὸ ἦ. Ἑρμιππος δὲ περὶ φρυγανικῶν καὶ ποιωδῶν, Ἀνδρόνικος δὲ περὶ φυτῶν ἱστορίας.

Theophrasti fragm. metaphysico subscribitur:

τοῦτο τὸ βιβλίον Ἀνδρόνικος μὲν καὶ Ἑρμιππος ἀγνοοῦσιν. οὐδὲ γὰρ μνείαν αὐτοῦ ὅλως πεποιήνται ἐν τῇ ἀναγραφῇ τῶν Θεοφράστου βιβλίων.

Theophrasti indicem Laertianum Vsenerus in Anal. Theophr. p. 24, Aristotelis Heitzius p. 46 ss. Hermippo vindicant auctori.

Postquam docuimus fuisse in Hermippi βίοις etiam indices, restat ut de ratione quae inter hos βίους et Callimachi *πίνακας* intercesserit, disseramus. Vt a Callimacho proficiscamur, eum constat e Suidae testimonio *πίνακας τῶν ἐν πάσῃ παιδείᾳ διαλαμπάντων καὶ ὧν συνέγραψαν* confecisse in libris CXX. In quo numero quae vis insit, miror quod nemo, ne Wachsmuthius quidem, exponit. Toto vero caelo erravit, qui hunc numerum nescio quibus caussis motus in *κ' καὶ δ'* mutandum esse censuit in Philol. vol. V. p. 433.

Si quis eruere studet, quibus partibus generalibus illi catalogi bibliothecae Alexandrinae constiterint: ei proficiscendum erit ab illis partibus, quas scriptores veteres nominatim antestantur. Hae sunt

I) *ἀναγραφὴ τῶν ῥητορικῶν* Athen. 669a

II) *ἀναγραφὴ τῶν ποιημάτων* Etym. M. s. v. *πίναξ* cf. Wachsmuthius²⁾ in Phil. XVI. Heckerus quaest. Call. p. 29.

2) C. Wachsmuthius p. 656 illum librum cum *πινάκων* opere

III) *πῖναξ παντοδαπῶν συγγραμμάτων* Athen. 643^c, 244^a.
 Certissima coniectura addimus IV) *ἀναγραφὴν ἱστορικῶν* Athen.

non debebat confundere, qui a Suida hoc titulo exhibetur *πῖναξ καὶ ἀναγραφὴ τῶν κατὰ χρόνους καὶ ἀπ' ἀρχῆς γενομένων διδασκάλων*: iam ipso chronologico ordine haec *ἀναγραφὴ* valde a catalogi in bibliothecae usum facti consilio et indole discrepat. Accedit, quod Suidas aperte eam a *πινάκων* libris CXX distinguit. Id sane est veri simillimum hac tabula chronologica Callimachus sese ad *πινάκων* certam partem, quae carmina continebat omnis generis, praeparasse. Quae Wachsmuthius huic *ἀναγραφῇ* p. 656 tribuit, maiore iure ad hanc *πινάκων* partem referimus, quae inscripta erat *ἀναγραφὴ τῶν ποιημάτων*, ad litterarum ordinem ut ceterae partes digesta. — Cum priorum quattuor partium haec esset ratio ut scriptores secundum litterarum ordinem enumerarentur, in quinta parte, quae τὰ παντοδαπὰ συγγράμματα continebat, alia dominabatur distributio. Conf. Athen. XIV. p. 643^c οἶδα δὲ καὶ Καλλίμαχον ἐν τῷ τῶν παντοδαπῶν συγγραμμάτων πινάκι ἀναγράφοντα πλακουντοποιικὰ συγγράμματα Αἰγυπτίου καὶ Ἡγησίππου καὶ Μητροβίου καὶ Φαίστου. Singula igitur litterarum genera veluti νόμοι, πλακουντοποιικὰ, hac in parte secundum litterarum ordinem sequebantur, ita ut omnes unius generis scriptores uno loco eique litterarum ordine (ut indicavi litteris maiusculis) conlocarentur. — Siquis post Prelleri et Lozynskyi conamina Hermippi reliquias denuo et probabilius disponere vult, eum hanc dispositionis rationem sequi iubeo.

Βίοι τῶν ἐν παιδείᾳ διαλαψάντων.

I. *Βίοι τῶν ποιητῶν*

Hipponactis Athen. 327^c.

? Sibyllae. Suid. s. v. Euripidis Vit. ap. West. p. 138.

II. *Βίοι τῶν ῥητόρων.*

Gorgiae LX ap. Loz.

Isocratis LXXVII.

Isaei LXIII. LXVIII.

Demosthenis LXV.

Aesionis LXIX.

Hyperidis LXX. LXXI.

Euthiae LXXII. LXXIII.

Theocriti LXXIV.

Theodectis LXXV.

Archiae LXXVI.

Aeschinis. Schol. ad Aesch. de fals. leg. init. Etym. M. 118, 11.

III. *βίοι τῶν ἱστορικῶν.*

Thucydidis LXXVII

IV. *βίοι τῶν Μάγων* La. Diog. I. 1. Plin. nat. hist. XXX. 2. Arnob. I. 52.

βίοι τῶν σοφῶν

Solonis XVII. XIX.

Thaletis La. I. 33.

Chilonis II. III.

Mysonis IV.

Periandri V.

Anacharsidis VIII.

Epimenidis VI. VII.

Pherecydis XLI.

70^a et V) ἀναγραφὴν φιλοσόφων scil. συγγραμμάτων, cuius plura sunt relicta cf. Wachsmuthius p. 659. Iam totum orbem diversorum scriptorum emensi sumus, quem Callimachi τίνακες amplexi sunt. Sexta enim pars neque usquam indicatur, neque quo in argumento versata sit, cogitari potest. En igitur bibliothecae catalogum in quinque partes dissectum: quarum unaquaeque ad litterarum ordinem erat digesta, ut omnium temporum consuetudo et res ipsa suadet.

Iam si mihi credis, numerus CXX librorum ita est intellegendus, ut unicuique parti spatium concessum sit XXIV librorum, quisque autem liber unam contineat litteram. Nemo vero, qui bibliothecarum et catalogorum non est nescius, in hac re offendet, quod ambitum singulorum librorum necessario fluctuassee dico. Totius autem catalogi ratio hac ante oculos ponitur descripta tabella:

I. ἀναγραφὴ τῶν ποιημάτων	A—Ω = libri XXIV
II. ἀναγραφὴ τῶν ῥητορικῶν	A—Ω = libri XXIV
III. ἀναγραφὴ τῶν ἱστορικῶν	A—Ω = libri XXIV
IV. ἀναγραφὴ τῶν φιλοσόφων	A—Ω = libri XXIV
V. ἀναγραφὴ τῶν παντοδαπῶν	A—Ω = libri XXIV

Summa: libri CXX.

Hermippus autem, qui Titulum ipsum illius Callimachi catalogi vitis suis praeifixit, Callimachi vestigiis videtur anxie instituisse, ita ut tot generales partes distingueret quot Callimachus, id ille quidem mutans, quod non ad litterarum, sed ad temporum ordinem homines litteratos enumeravit. Id quod e

βίοι τῶν φιλοσόφων

Anaxagorae XXI.

Heracliti XXXVIII.

Zenonis LV.

Democriti XXXI.

Socratis XLIX.

Alexini XX.

Menedemi XL.

Stilponis L.

Platonis XLIII.

Arcesilai XXIII.

Aristotelis XXIV—XXVII.

Theophrasti LI—LIV.

Heraclidis XXXVII.

Callisthenis XXVIII.

V. Βίοι παντοδαπῶν συγγραφέων.

Βίοι νομοθετῶν.

X. XI.

Triptolemi XII.

Lycourgi XIV—XVI.

Charondae XIII.

Demetrii Phalerei XXX.

Lyconis XXXIX.

Athenionis XLVII.

Antisthenis XXII.

Philisci s. v. Suidas.

Diogenis LVI.

Menippi LVII.

Chrysippi XXIX.

Persaei LVIII.

Pythagorae XLIV—XLVII.

Philolai XLII.

Diodori Aspendii XXXII.

Empedocles XXIII—XXV.

Epicuri XXXVI. La. X. 51.

Dionysii Halicarnassensis testimonio (*βιογράφοι* Westerm. p. 200) et ex aliis indiciis colligere licet.

Hoc autem loco etiam quaestio de Hermippi aetate perstringenda est, de qua ne verbum quidem adicerem, nisi nuper ab Augusto Nauckio omnia iam pridem expedita temere transvorum acta essent. Qui in Philol. vol. V. p. 694 ita disputavit: »Der Cyniker Menippus ist bedeutend jünger als irgend ein Schüler des Callimachus. Da Menippus Slave war, so werden wir nicht fehlgreifen, wenn wir dessen Erwähnung zu dem Buche *περὶ τῶν ἐν παιδείᾳ διαπρεψάντων δούλων* ziehen. Nach Suidas s. v. *Ἀβρων* und *Ἑρμιππος* ist aber dies Buch dem Berytier Hermippus beizulegen. Hieraus dürfte sich dann weiter ergeben, dass Diogenes Laertius, der den Hermippus durchgängig d. h. mehr als 30 mal ohne irgend eine nähere Bestimmung seiner Person citiert, auch an allen übrigen Stellen den Berytier im Sinne hat, dass demnach der Callimacheer der Berytier ist«. Haec tota ratiocinatio inde proficiscitur, quod de victu et morte Menippi VI. 99 Hermippi auctoritas excitatur. At sane largimur videri Hermippum de Menippo Gadarensi Meleagri aequali loqui, sat longo totius saeculi intervallo a Callimacho eiusque discipulis remoto: si quidem recte Oehlerus in proll. ad Varr. Sat. p. 42 ss. floruisse eum demonstravit circiter olympiadem centesimam sexagesimam. Haec enim apud Laertium VI. 99 extant: *τὰ δὲ βιβλία αὐτοῦ πολλοῦ καταγέλωτος γέμει καὶ τι ἴσον τοῖς Μελεάγρου τοῦ κατ' αὐτὸν γενομένου φησὶ δ' Ἑρμιππος ἡμεροδανειστὴν αὐτὸν κτλ.* Hoc igitur uno loco innixus eo progressus est Nauckius ut Hermippum Callimacheum Berytium esse adfirmaret. Esto quod ille sumpsit: qui fieri potuit, ut Hermippum Berytium Hadriani aequalem excitarent homines multo antiquiores veluti Iosephus contra Apionem (*πολλοὶ δὲ τὰ περὶ αὐτοῦ [Πυθαγόρου] ἱστορήκασιν καὶ τούτων ἐπισημωτάτος ἐστὶν Ἑρμιππος, ἀπὴρ περὶ πᾶσαν ἱστορίαν ἐπιμελής*) vel Dionysius Halicarnassensis de Isaeo c. 1 (*οὐδὲ γὰρ ὁ τοῖς μαθητὰς [scil. Isocratis] ἀναγράφας Ἑρμιππος*) vel Demetrius Magnes Laert. VIII. 85. 88 vel Sosicrates La. I. 106 (*ὥς φησι Σωσικράτης Ἑρμιππον παρατιθέμενος*). In promptu igitur est, Callimacheum Hermippum i. e. eum, qui Pythagorae, Isocratis eiusque discipulorum vitas scripsit, floruisse ante Iosephum, Dionysium, Demetrium, Sosicratem itaque non posse cum Berytio confundi. Iam ad Laertii locum redeo, ubi Hermippi de Menippo testimonium adfertur. Errorem alicubi latere indicavit Roeperus in Philol. XVIII. p. 420 ex Menipporum *ὁμωνυμία* ortum, cuius similes designavit in Luciani schol. pisc. tom. IV. p. 97 Iac. Icaromenipp. I. p. 196 Iac. At desunt certa indicia, quibus talis error prodatur. Immo si animum advertamus

ad haec VI. 95: *μ α θ η τ α ι δ' α υ τ ο υ* (i. e. Metroclis, Theophrasti Cratetisque discipuli) *Θεόμβροτος και Κλεομένης, Θεομβρότου Δημήτριος δ' Ἀλεξανδρεὺς, Κλεομένους Τίμαρχος Ἀλεξανδρεὺς και Ἐχεκλῆς Εφέσιος*. οὐ μὴν ἀλλὰ και Ἐχεκλῆς *Θεομβρότου διήκουσεν, οὗ Μενέδημος, περὶ οὗ λέξομεν. ἐγένετο και Μένιππος Σινωπεὺς ἐν αὐτοῖς ἐπιφανής*: ecce tenemus Menippum Metroclis discipulum, Cynicum. Huius igitur vitam describere voluit Laertius vel eius auctor: quod consilium hac re luculenter adparet, quod de Menedemo post Menippum agit i. e. primum de Menippo Metroclis discipulo, dein de Menedemo Theombroti sectatore, qui Metroclem audiverat. Observavit igitur temporum ordinem. Iam vero cum materiem conquireret ad Menippi vitam conscribendam, Demetrium Magnetem usurpavit, qui hanc Menipporum seriem exhibet: *γεγόνασι δὲ Μένιπποι ἕξ· πρῶτος δ' ἡρώδας περὶ Ἀνδῶν και Ξάνθου ἐπιτεμόμενος, δεῦτερος αὐτὸς οὗτος, τρίτος Στρατονικεὺς Κάρ κτλ.* Demetrius autem ut consuevit, de morte Menippi Hermippum consuluit, qui ei narratiunculam illam suppeditavit, quae VI. 100 scripta extat. Verum ut difficilem illum Laertii locum expediamus: non fere plus quam duarum litterarum mutationem nobis sumimus et unius vocis supplementum, si hoc a Laertii manu profectum esse conicimus: *τοῖς Μελεάγρου τοῦ α υ τ ο υ γενομένου κυνικοῦ*. Sedantur igitur hac ratione omnes turbae, quas Nauckius excitavit.

Consentimus autem de Hermippi aetate prorsus cum Prelero, qui eum paullo post annum 204 a. Ch. scripsisse statuit. Quem terminum ut arctioribus circumscribamus finibus, hanc habeas scriptorum seriem, qui ita inter se secuntur:

Hermippus post 204 scripsit.

Sotion ante Heraclidem Lembum floruit, qui eius *διαδοχάς* in artum coegit.

Satyros Aristarchi discipulus ante eundem Heraclidem Lembum floruit.

Hi tres scriptores indices vitis philosophorum subiunxerunt diversum quisque consilium secuti. Hermippus enim Callimachios indices integros ut videtur recepit. Sotion autem eadem Peripateticorum cui Hermippus scholae addictus indices singulatim examinavit, correxit, a spuriis, quantum potuit, liberavit, nova bibliothecae incrementa notavit et addidit. Satyros vero si recte video *βίους* suos esse voluit *ἀντιγραφὴν πρὸς Ἐρμίππου βίους*: ac princeps conatus est *κριτικώτατον* Aristarchei ingenium probans ad omnia Diogenis et Aristippi libros *ἀθετήσεως* signa adponere. Qua in iudicii severitate convenit ei saepius cum Panaetio Cratetis discipulo — qui etiā de Anaxagora ut notissimi dicti *ᾗδεν οὐθι θνητὸν ἐγέννησα* auctore consentiunt conf.

La. II. 13. Plut. de ira cohib. II. p. 463 Wytt. Aelian. V. H. III. c. 2. — qui Pergamenos *φιλοσόφων πίνακας* confecisse videtur: cuius *κανόνα* de dialogis Socraticis iam attigimus. Confer. Plut. Cimon. p. 431. Plut. Arist. vit. p. 335^c. p. 319^a. Athen. 556^b Arist. Ran. Schol. 1539. Anthol. I. 44. 4. Erraverunt, qui tales adnotationes ad Panaetii *περὶ αἰρέσεων* librum referebant: quoniam quidquid hoc titulo *περὶ αἰρέσεων* insignitum erat veluti Theodori Clitomachi Panaetii Eratosthenis Hippoboti Apollodori scripta, non ad philosophiae historiam, sed ad ipsam philosophiam pertinere probare possum, hoc loco non probo. Ultimo loco inter scriptores, qui rei pinacographicae operam navarunt, habendus est Sosicrates incertae aetatis sed idem ante Demetrium Magnetem. Fortasse est Alexandrinus ille Academicus, cuius mentio fit ut Aristonis Alexandrini discipuli in altera coll. voll. Hercul. I. p. 183.

IV.

De Demetrio Dioclis fonte.

Eandem, quam Valentinus Rose et Scheurleerus probarunt, sententiam nos quoque amplectimur, omnes illos homonymorum indices in Laertii historia extantes ex uno fonte desumptos uni Demetrio Magneti vindicandos esse auctori. Restat quidem scrupulus ex quodam octavi libri loco natus, quem nemo adhuc probe expedivit quemque opus est expediamus, ne totius sententiae fides auferatur. VIII. 46 *γεγόνاسι δὲ Πυθαγόραι τέτταρες περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους οὐ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντες. εἰς μὲν Κροτωνιάτης τυραννικὸς ἄνθρωπος, ἕτερος Φλιάσιος σωμασκητῆς [ἀλείπειης ὥς φασὶ τινες], τρίτος Ζακύνθιος, τέταρτος αὐτὸς οὗτος οὗ φασιν εἶναι ἀπόρρητα τῆς φιλοσοφίας [αὐτῶν διδάσκαλος], ἔφ' οὗ καὶ τὸ Αἰτὸς ἔφα παροιμιακὸν εἰς τὸν βίον ἦλθεν. Οἱ δὲ καὶ ἄλλον ἀνδριαντοποιὸν Ῥηγῖνον γεγονέναι φασὶ Πυθαγόραν, πρῶτον δοκοῦντα ὀυθμοῦ καὶ συμμετρίας ἐστοχάσθαι καὶ ἄλλον ἀνδριαντοποιὸν Σάμιον καὶ ἕτερον ῥήτορα μοχθηρὸν καὶ ἱατρὸν ἄλλον τὰ περὶ κήλης γεγραφέα καὶ τινα περὶ Ὀμήρου συντεταγμένον καὶ ἕτερον Δωρικὰ πεπραγματευμένον ὡς Διονύσιος ἱστορεῖ. En rem valde mirabilem! Duos diversos deprehendimus cognominum Pythagorarum indices, hunc sex Pythagoras, illum quattuor continentem. Vtrum ad Demetrii revocabimus memoriam? At quanta fide omnino est probatum alterum utrum ex hoc quem significavimus fonte fluxisse? Quid? Demetriumne in quattuor primis Pythagoris constituisse notandis putabimus eoque prodixisse socordiae, ut sex neque ei ignobiles exciderent? An*

hoc forte maiore cum probabilitatis specie cogitari potest, cum his sex solis locum in indicibus consignasse atque ipsum philosophum neglexisse? Minime quidem: ab his duabus viis eisdem fere rationibus avocamur. Ergo neque hic neque ille index Demetrio imputandus est? Ergo aliunde sumpti sunt? At si hoc semel factum est, qua audacia negabimus id non saepius fieri potuisse. Iam vero nonne factum est de illis sententiae fide, quam professi sumus? An his in rebus enodandis temerius progressi sumus?

Ac primum in priore illo indice plura neque obscura adparent vestigia, quae nos de Demetrio auctore cogitare vetant. Si quidem eius *πραγματεῖαν περὶ ὁμωνύμων* constat homines litteratos amplexam esse — id quod totius libri titulo, qui aetatem tulit, probatur — quid, quaeso a tali consilio magis abhorret, quam quod in hoc priore indice etiam *Πυθαγόρας τυραννικὸς ἄνθρωπος* refertur nullis litteris vel artibus notus. Neque minus est alienum, quod tertio loco adfertur *Πυθαγόρας Ζακύνθιος*. Dissidet enim a Demetrii more eiusque libri consilio quod excepta patriae notatione omnia desiderantur, quae iure requiruntur, litterarum dico genus, quod excoluit, libri, quibus inclaruit, aetas, qua floruit. Ille Pythagoras Zacynthius erat *μουσικὸς*: optime. At dici debuit. Item poscimus, ut de litterarum illius *σωμασκητοῦ* fama aliquid indicetur: quoniam nemo nisi monitus *σωμασκητὴν* litteratum fingere solet animo. Quid quod Laertius ipse excerptor ille in aliis rebus negligentissimus non sibi indulsit talem negligentiam: caveamus igitur, ne eam Demetrio imputemus. Denique nunquam non fuisse offensionem confiteor, quod hi quattuor Pythagorae, qui priore comprehenduntur indice aequales dicuntur. Temporum igitur affinitas, non litterarum fama eum, qui hunc confecit indicem, movit, ut illos quattuor uno simul loco poneret. Vnde sponte intellegitur, cur *τυραννικὸς ἄνθρωπος* et *σωμασκητής* huic ordini inserti sint: item est apertum, cur patriae designatio hac in serie omitti debuerit. Vt enim paucis defungar verbis: non tenemus Pythagoras omnium temporum litteratos, sed nobiles coaetaneos cognomines philosophi. Itaque evicisse videmur non cogitandum esse de Demetrio huius prioris indicis auctore. Quamquam id pro certo habemus in genuino Demetrii indice neque philosophum neque musicum defuisse Pythagoram neque forte *σωμασκητὴν*, cuius *ἀλειτουργικὰ συγγράμματα* Iamblichus de Pythagora c. S. memorat.

Iam eo devenimus, ut alterius indicis fidem et auctoritatem examinemus. Qui duos statuarios, unum rhetorem, unum medicum, duos complectitur historicos. Quorum in enumeratione ea observatur lex, ut eiusdem litterarum generis homines eidem

loco adsignentur. Quam legem in plurimis Laertii homonymorum indicibus licet dispicere. Si igitur ad formam huius indicis spectamus, eum cum Demetrianis valde congruere non negabimus. In hac sola re adhuc haeremus, quod ille tantopere a Demetrii eruditionis copia abhorret, ut neque musici neque ipsius philosophi mentio fiat. At non est, cur haeremus, dummodo verba, quibus ille index incipit, recte interpretemur: οἱ δὲ καὶ ἄλλον — *φασὶ Πυθαγόραν*. Laertius igitur hos solos Pythagoras ex altero indice enotavit, quorum in priore nondum mentio facta erat: ita ut alterum indicem non possimus in pristinam formam revocare nisi nominibus Pythagorae philosophi, musici, aliorum e priore suppletis. Vt enim dicam, quod sentio: quo iure priorem indicem nihil cum Demetrio commune habere probatum est, eo alter index eidem est adiudicandus. Iam quaestio nos manet, unde tandem ille prior desumptus esse videatur.

Ne in hac quidem re Laertius nos destituit: qui cum alterius indicis ultimum Pythagoram τὸν Δωρικὰ πεπραγματευμένον memoraverit, nullo verbo interiecto in hunc modum pergit: Ἐρατοσθένης δὲ φησι, καθὼ καὶ Φαβωρίνος ἐν τῇ ὀγδόῃ παντοδαπῆς ἱστορίας παρατίθεται τοῦτον εἶναι τὸν πρῶτον ἐντέχνως πικτεῖσαντα ἐπὶ τῆς ὀγδόης καὶ τετραρακοστῆς Ὀλυμπιάδος κομήτην καὶ ἄλουργίδα φοροῦντα. ἐκκριθῆναι τε ἐκ τῶν παιδῶν καὶ χλευασθέντα ἀντίνα προσβῆναι τοὺς ἄνδρας καὶ νικῆσαι. δηλοῦν δὲ τοῦτο τοῦπίγραμμα κτλ. Quid? Favorinumne putemus Pythagoram τὸν Δωρικὰ πεπραγματευμένον clarissimum fuisse pugilem censuisse? Minime quidem: qui secundo adiuti casu disertum Laertii tenemus testimonium Favorinum in omnigena historia de Pythagora philosopho athletarum nutritore narrasse VIII. 12. Λέγεται δὲ καὶ πρῶτος χρέασιν ἀσκήσαι ἀθλητὰς — καθάπερ ὁ αὐτὸς Φαβωρίνος ἐν ὀγδόῃ παντοδαπῆς ἱστορίας φησὶν. οἱ δὲ Πυθαγόραν ἀλείπτειν τινὰ τοῦτον σιτίσαι τὸν τρόπον, μὴ τοῦτον. Qua igitur ratione Laertianus loci sedandae sunt turbae? Nihil simplicius: dummodo concedas Eratosthenis de primo pugile Pythagora testimonium a Laertio ex Favorini παντοδαπῇ ἱστορίᾳ petatum esse: id quod apertis verbis indicatur. Idem autem Favorinus in hoc, quem diximus libro etiam indicem nobilium Pythagorarum dederat: sicut ex illo Gellii capite discimus, quod supra tractavimus, XIII. VI. 3: »At quae ibi scripta erant pro Iuppiter mera miracula! quo nomine fuerit, qui primus grammaticus appellatus est, quot fuerint Pythagorae nobiles, quot Hippocratae«.

Iam vero ille prior homonymorum index, in quo diversae originis sat adparent vestigia, nomine Pythagorae philosophi finitur illius quidem, cuius gymnasticas et athleticas artes Fa-

vorinus effert, interposito illo altero indice. In promptu est, quo tendam: neque quisquam, si haec omnia reputaverit, nobiscum facere dubitabit. En igitur originem totius loci tabula, ut soleo, expressam:

fonds A: index homonymorum I ex Favorino desumptus.

fonds B: index II ex Demetrio petitus.

fonds A: Ἐρατοσθένης δὲ φησι, ὡς καὶ Φαβωρῖνος κτλ.

Hoc ipso igitur Laertii loco, quo primum totius disputationis fundamentum destrui videbatur, iam pro bono et strenuo utimur nostrae caussae patrono. Nihil enim apertius, quam Laertium semel et contra consuetudinem duos e diversis haustos fontibus dedisse indices, hunc quidem inde desumptum, unde omnes ceteros deprompsit indices, illum ex Favorini omnigena historia. Favorinus autem non enumeraverat omnes Pythagoras, sed ut Gellii verbis probatur nobiles tantum et aequales. Quamquam autem nonnulli ex nobilium numero etiam litterarum laude florebant, certo tamen non omnes litterati erant nobiles eidem. Iam in aperto est, cur Favorinus in quattuor solis Pythagoris notandis substituerit atque in hanc seriem etiam *τιραννικὸν ἀνθρώπων* illum iniecerit. Ultimo loco Favorinus philosophum posuit eundem pugilem athletamque.

Iam videamus, quae sint ex probatis consecraria. Cum duorum indicum prior Favorino tanta confidentia vindicandus sit, quanta alter abiudicandus, cum hic alter cum aliis apud Laertium omnibus tantopere concinat, quantopere prior ab eis recedat: hos ipsos omnes indices facere non possumus, quin ex Favorino non esse haustos statuamus, certe non e Favorini omnigena historia. Minimum enim sumere malimus, quam temeraria conclusione certae ratiocinationis viam derelinquere. Eis igitur separatim respondebimus, qui rationibus nostris concessis de Favorino indicum auctore cogitare non desinunt. Qui unam sibi viam munire possunt neque hanc tutissimam. »Esto, inquit, quod tibi videtur. Id restat, ut Laertium dicamus indices ex Favorini ἀπομνημονεύμασι desumpsisse. Neque nosmet hac in re testimonio sumus destituti I. 79 γέγονε καὶ ἕτερος Πιττακὸς νομοθέτης, ὡς φησι Φαβωρῖνος ἐν ἀπομνημονευμάτων πρώτῳ καὶ Δημήτριος ἐν ὁμωνύμοις. ὃς καὶ μικρὸς προσηγορεύθη«. Id quidem lubentissime concedo Favorino homini »memoriarum veterum exsequentissimo« Demetrii Magnetis librum et notum et usurpatum fuisse. Hoc existimo nihil tanto opere ab ἀπομνημονευμάτων notione, quam veteres observaverunt, abhorrere, quanto indicem homonymorum atque omnino indicem quemlibet. Semper enim tenendum est, usum i. e. *χρεῖαν* et commemorationem i. e. ἀπομνημόνευμα solo ambitu, non notione inter se discrepare. Priscianus in praeexercit. Keil III.

p. 433 »interest autem inter usum et commemorationem hoc quod usum breviter profertur, commemorationes vero, quas Graeci ἀπομνημονεύματα vocant, longiores sunt«. Ac profecto quis est, qui indicem insertum vel Xenophontis Memorabilibus vel Valerii Maximi animo informare possit? Ex aliorum autem ἀπομνημονεύματων reliquiis, quae aetatem tulerunt velut ex Sereni, quas Ioannes Stobensis servavit, nemo aliam sibi informabit imaginem atque nosmet fecimus. Quae si recte disputavimus, actum est de Favorino indicum cognominum fonte.

Eo igitur redimus, ut duas solas patere vias iudicemus, quibus illi indices in Laertium irrepere possint. Aut enim e Demetrii Magnetis libro iam Diocles Magnes agros suos irrigaverat: quem Laertius descripsit. Aut ipsi Laertio in vitis contextendis praesto fuit Demetrii volumen. Iam quaerendum est, utra sententia propius ad veritatem accedat: atque inde proficiscendum, ubi pedes in primo capite consistere iussi.

Quantum Laertius Diocli deberet, ibi dictum est magis divinare licere quam certis circumscribere finibus. Iam ultro progrediendum est, postquam de altero Laertii fonte, quem ipse exhaustit, certiore nanti sumus cognitionem, Favorini dico variam historiam et ἀπομνημονεύματα. E quo videmur effecisse Laertium complura sumpsisse adnotamenta veluti inventa, facitias, alia, quibus vitas philosophorum tamquam interpolaret. Non vero Favorinus praecipuarum partium ut indicum, cognominum, placitorum, vitarum, fons habendus est. Quod de homonymorum tabulis hoc capite probatum est. Cum vero is, qui has, quas diximus tabulas e Demetrii volumine in usum suum convertit, cum librorum indices tum eas vitarum partes, quas proximo capite Demetrio vindicavimus, simul e Demetrii volumine deprompserit: in hac quaestione tamquam cardo totius disputationis vertitur, utrum Demetrii volumen ipsi Laertio praesto fuerit an Diocli.

Dioclis autem liber singularum disciplinarum placita amplexus est: id quod de Stoicorum et Epicureorum placitis primo capite demonstravimus, certa vero ratione etiam de ceteris sectis sumendum est. Quod hanc ob causam pro certo affirmaverim, quod non potest dignosci, unde Laertius philosophorum sententias haurire potuerit nisi ex Dioclis libro. Cur enim eas non e Favorini sumere puterit, in promptu est. Ut autem ponamus, Laertium Demetrio ipsum esse usum: hic certo eum in talibus rebus, quae a libri περὶ ὁμωνύμων consilio satis abhorrent, destituit. Accedit, quod de alio Laertii fonte nihil habemus exploratum: immo mox adparebit eum non posse alios usurpasse scriptores. Dioclem vero constat ei Epicureorum et Stoicorum doctrinam suppeditasse: idem de Cynicorum placitis

statuendum est VI. 103 *προσσυπογράφωμεν δὲ καὶ τὰ κοινῇ ἀρέσκοντα αὐτοῖς — ἀρέσκει οὖν αὐτοῖς — καὶ ὅπερ τινὲς ἐπὶ Σωκράτους, τοῦτο Διοκλῆς ἐπὶ Διογένης ἀναγράφει τοῦτον φάσκων λέγειν. δεῖ ζῆτεῖν*

ὅτι τοι ἐν μεγάροισι κακόν τ' ἀγαθόν τε τέτυκται. παραιτοῦνται δὲ καὶ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα κτλ.

Sed etiam in aliorum placitis certa Diocleae originisprehenduntur vestigia. Quin adeo Dioclis ipsius fontem nonnumquam licet detegere. Veluti haec omnia, quae adscribam Dioclis sunt: id quod concedendum est, cum hoc inprimis loco manifestum Dioclis in Stoicos odium, in Epicurum studium prodatur. VII. 181. *καὶ Ἀπολλόδωρος δὲ ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν δογμάτων βουλόμενος παριστάνειν ὅτι τὰ Ἐπικούρου οἰκέα δυνάμει γεγραμμένα καὶ ἀπαράδεκτα ὄντα μυρίῳ πλείῳ ἔστι τῶν Χρυσίππου βιβλίων φησὶν οὕτως αὐτῇ τῇ λέξει. Ἐἰ γάρ τις ἀρέλοι τῶν Χρυσίππου βιβλίων ὅσ' ἀλλότρια παρατέθεται, κενὸς αὐτῷ ὁ χάριτης καταλελειψεται' καὶ ταῦτα μὲν Ἀπολλόδωρος. ἡδὲ παρεδρεύονσα πρεσβυτίς αὐτῷ ὥς φησι Διοκλῆς, ἔλεγεν ὡς πεντακοσίους γράφει στίχους ἡμερησίους. Hic Apollodorus Epicuri probavit disciplinam: quare Diocles ad eius auctoritatem etiam in Ἐπικούρου ἀπολογία, quam decimo libro contra Sotionem scripsit, provocavit X. 10 *καὶ χαλεπωτάτων καιρῶν κατασχόντων τηρικᾶδε τὴν Ἑλλάδα, αὐτοῖσι καταβιῶναι δις ἢ καὶ τρίς τοὺς περὶ τὴν Ἰωνίαν τόπους διαδραμόντα πρὸς τοὺς φίλους, οἳ καὶ πανταχόθεν πρὸς αὐτὸν ἀφικνοῦντο καὶ συνεβίον αὐτῷ ἐν τῇ κήπῳ, καθά φησι καὶ Ἀπολλόδωρος. ὃν καὶ ὀγδοήκοντα μῶν προΐσθαι. Διοκλῆς δὲ κτλ.* Denique alio eiusdem libri loco simpliciter appellatur Ἐπικούρειος: ita ut ab altero Apollodoro Atheniensi, chronicorum scriptore aperte distinguatur. X. 13 *τοῦτον [Ἐπικούρου] Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς Ναυσιφάνους ἀκοῦσαι φησι καὶ Πραξιφάνους. αὐτὸς δὲ οὗ φησιν — (Leucippum philosophum extitisse) οὔτε Ἐρμαρχος, ὃν ἐνιοί φασι καὶ Ἀπολλόδωρος ὁ Ἐπικούρειος διδάσκαλον Δημοκρίτου γεγενῆσθαι. Quod contra Zumptium p. 106 über den Bestand der Philosophenschulen etc. dixi hos diversos Apollodoros miscentem, quorum alter Epicuri, alter Zenonis sectatus est disciplinam. Quo in errore ille nescius Laertii exemplum imitatus est.**

Iam in promptu est, quo iure ad eundem Apollodorum Epicureum referam I. 60. *τοῖς τε ἀνθρώποις συνεβούλευσεν, ὥς φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν τῷ περὶ τῶν φιλοσόφων αἰρέσεων τάδε· καλοκαγαθίαν ὅρκον πισσιότεραν ἔχει et quae alia secuntur Solonis praecepta. Eadem vel simili formula usus est Laertius vel ut iam licet dicere, Diocles I. 87. *συνεβούλευσε δὲ ὧδε (Βίης) I. 92 συνεβούλευε (Κλεόβουλος).* Neque dubito,*

quoniam idem Apollodorus intellegendus sit II. 2 τῶν δὲ ἀρεσκόντων αὐτῷ πεποιήται κεφαλαιώδη τὴν ἔκθεσιν, ἥπερ περιέτιγχε καὶ Ἀπολλόδορος ὁ Ἀθήναιος. At ὁμωνυμία falsus Laertius sic pergit: Ὅς καὶ φησιν αὐτὸν ἐν τοῖς χρονικοῖς τῷ δευτέρῳ εἶναι τῆς πεντηκοστῆς ὁγδόης Ὀλυμπιάδος κτλ. De Apollodoro Epicureo conf. La. X. 25. Quos vero auctores Diocles praeter Apollodorum usurpaverit in vitis philosophorum enarrandis, non simili confidentia eruere possum. Panaetium, Clitomachum, Meleagrum, Hippobotum nomino, qui omnes περὶ αἰρέσεων scripserunt atque in his Laertii partibus, quas Diocli vindicavi, excitantur.

Iam ad hanc observationem animum advertas, persaepe placita philosophorum apud Laertium arte quodam vinculo cum scriptorum indicibus cohaerere: cuius rei exempla haec consignata habecas:

III. 47. Φιλοπλάτωνι δέ σοι δικαίως ὑπαρχούση καὶ παρ' ὀντινοῦν τὰ τοῦ φιλοσόφου δόγματα φιλοτιμίως ζητούση ἀναγκαῖον ἡγησάμην ὑπογράψαι καὶ τὴν φύσιν τῶν λόγων καὶ τὴν τάξιν τῶν διαλόγων καὶ τὴν ἔφοδον τῆς ἐπαγωγῆς ὡς οἶδόν τε στοιχειωδῶς καὶ ἐπὶ κεφαλαίων πρὸς τὸ μὴ ἀμοιρεῖν αὐτοῦ τῶν δογμάτων τὴν περὶ τοῦ βίου συναγωγὴν κτλ.

V. 28. καὶ τοσαῦτα μὲν αὐτῷ πεπραγμένα εἰναι βιβλία [Ἀριστοτέλει] βούλεται δὲ ἐν αὐτοῖς τὰδε κτλ. 34. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα περὶ πολλῶν ἀπεφώνητο, ἅπερ μακρὸν ἂν εἴη καταριθμεῖσθαι. τοῖς γὰρ ὅλοις φιλοπονώτατος καὶ εὐρετικώτατος ἐγένετο ὡς δῆλον ἐκ τῶν προγεγραμμένων συγγραμμάτων.

VII. 38. ἔστι μὲν οὖν αὐτοῦ (Ζήνωνος) καὶ τὰ προγεγραμμένα βιβλία πολλά, ἐν οἷς ἐλάλησεν ὡς οὐδεὶς τῶν στωικῶν. τὰ δὲ δόγματα κοινῶς ἔστι τὰδε κτλ.

VIII. 9. ἐν δὲ τοῖς τρισὶ συγγράμμασι τοῖς προειρημένοις φέρεται Πυθαγόρου τὰδε καθολικῶς κτλ.

IX. 6. τοσαύτην δὲ δόξαν ἔσχε τὸ σύγγραμμα, ὡς καὶ αἰρετιστάς ἀπ' αὐτοῦ γενέσθαι τοὺς κληθέντας Ἡρακλείτους. Ἐδόκει δὲ αὐτῷ καθολικῶς μὲν τὰδε.

IX. 45. καὶ ταῦτα μὲν αὐτῷ ἐδόκει. τὰ δὲ βιβλία αὐτοῦ καὶ Θράσυλος ἀναέγραφε κατὰ τὰξιν οὕτως ὥσπερ καὶ τὰ Πλάτωνος κατὰ τετραλογίαν.

X. 28. Epicuri index. Ἐπιτομὴν δὲ αὐτῶν εἰ δοκεῖ ἐκθέσθαι πειράσομαι τρεῖς ἐπιστολάς αὐτοῦ παραθέμενος κτλ.

Veri est simillimum, hanc conectendi rationem a Diocle transiisse ad Laertium: id quod argumento confirmatur, quod vinci nequeat. Inter Epicuri enim indicem et placita, quae Diocli restitui auctori, intercedit mira sane congruentia. Non enim omnes Epicuri libri recensentur, sed electi, cum totus numerus

omnes philosophos excepto Chrysippo superaverit. Electi autem sunt XLIV. Is vero, qui doctrinam Epicuri exposuit, ad viginti eius libros saepius provocavit: qui omnes ex illorum XLIV numero sunt. Concedas sane ex CCC Epicuri libris optimos eligere esse docti et in Epicureorum litteris diu versati hominis: iure nostro iam conligimus eum, qui electorum indicem confecit et qui doctrinam docte et subtiliter exposuit unum esse eundemque. Atqui doctrinam exposuisse docuimus Dioclem Magnetem. Ergo idem indicem confecit.

Iam uno certo testimonio effecimus extitisse iam in Dioclis libro indices: id quod res ipsa suadet. Accedit autem alterum argumentum. Cum indices constet uni Demetrio Magneti deberi, excipiendi sunt Platonis et Democriti, quos Thrasyllus Platoniscus Tiberii familiaris confecit. Thrasyllum autem Diocles usurpavit, non misellus ille Laertius.

Iam vero in eo est, ut imaginem, quam mihi de Laertii fontibus informavi, distincte possim depingere. Laertius igitur duobus omnino scriptoribus usus est, Favorino et Diocle. Dioclis librum in artum coegit interpositis nonnullis de Favorino decerptis narratiunculis. Vt igitur brevissime loquar: Laertius est Dioclis ἐπιτομή.

V.

De ceteris Dioclis fontibus.

Hanc totam de Laertii fontibus disquisitionem a certa quadam consideratione profecti incolavimus, quae si ab his qui in talibus rebus sapiunt reprobatur, operam nostram necessario prorsus frustratur. Quod non est verendum, dummodo concedatur nostrum de Laertio scriptore iudicium.

Multum enim abest, ut Laertius ipse ad fontes radicesque in historia philosophorum componenda redierit: unde res litterariae homini quidem historiam ad criticam artem exigenti depromendae erant, non excerptori tertii p. Chr. saeculi. Luculentis vero testimoniis probatum est ei ad manus fuisse historica nonnulla quae vocant compendia. Quod vero in proximi capitis fine statui Dioclem et Favorinum solos esse eius fontes, non video qua ratione aliorum iudiciis probem nisi talibus compendiis, quotquot apud Laertium excitata extant, una tabula consignatis.

Ἀλεξανδρος ἐν ταῖς διαδοχαῖς
Ἀντίγονος ἐν βίῳ

Ἀντισθένης ἐν ταῖς διαδοχαῖς
Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς χρονικοῖς
Ἀρίστιππος περὶ παλαιᾶς τροφῆς
Δημήτριος Μάγνης ἐν τοῖς ὁμωνύμοις
Διοκλῆς ἐν βίοις φιλοσόφων
Ἡρακλείδης ἐν ἐπιτομῇ Σωτῆωνος
ἐν ἐπιτομῇ Σατύρου
Γερώνυμος ἐν βίοις
Ἰππόβοτος ἐν τῇ τῶν φιλοσόφων ἀναγραφῇ
Νεάνθης ἐν βίοις
Σάτυρος ἐν βίοις
Σωτῶν ἐν διαδοχαῖς
Σωσικράτης ἐν διαδοχαῖς
Φαβωρίνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ
ἐν ἀπομνημονεύμασι.

Quarto capite Demetrium non ipsi Laertio sed Diocli ad manum fuisse docuimus: prioribus autem disputationibus apertum est, unde Demetrius doctrinam suam multifariam collegerit. Removendi igitur ex illa tabula sunt Demetrius eiusque auctores Antigonus, Apollodorus, Heraclides, Neanthes, Satyrus, Sotion, Sosicrates, Hieronymus.

Neque aliter de Aristippo *περὶ παλαιᾶς τροφῆς* statuendum est: de quo haec scripsit Valentinus Rose in comment. de ordine etc. p. 114 »Aristippi nomine hominis luxuria famosi librum insigniebant« secutus ille Luzaci iudicium. Quae sententia valde adridet: nihilominus examinemus, quae ex illo libro afferantur. Quid quod V. 3 hic Aristippus de Aristotelis amoribus testis excitatur. Si vero fingimus fraudatorem, quanta eum putabimus fuisse socordia et ignorantia, ut tales errores Aristippo commenticio ingereret. Accedit argumentum ex VIII. 60 depromptum. ἦν δ' ὁ Πανσανίας ὡς φησιν Ἀρίστιππος καὶ Σάτυρος, ἐρώμενος αὐτοῦ (Ἐμπεδοκλέους). De hoc citandi genere conf. Prellerus ad Polem. p. 146. Mercklinus in Fleckeiseni Annal. Suppl. III. p. 650. O. Iahnus in Mus. Rhen. IX. p. 629.

Narrantur igitur illa aut ab Satyro, qui Aristippum descripsit; aut ab Aristippo, qui ex Satyro hausit. Quod ut sumamus: Aristippus erat iunior Satyro ideoque ab Aristippo Socratico sive vero sive ficticio diversus ὁμωνύμος τις. Non enim cogitari potest in libro Aristippo supposito nomen Satyri Alexandrini usurpatum esse. Vt vero primum sumamus; Satyri fontem fuisse illum *περὶ παλαιᾶς τροφῆς* librum: certo in nullo Aristippi librorum indice hic titulus invenitur. Vnde elucet Satyrum eum spurium habuisse itaque ad Aristippi auctoritatem non potuisse provocare: aut de alio cogitasse Aristippo nulla re nisi nomine cum Socratico conveniente. Iterum igitur ad

Aristippum ὁμῶνυμον ratiocinando deducimur: quare evolamus Demetrii indices. In quibus haec scripta extant τέταρτος (Ἀριστιππος) ὁ ἐκ τῆς νεωτέρας ἀκαδημίας. Hic igitur erat libri περὶ παλαιᾶς τρυφῆς auctor, quem tribus prioribus ὁμωνύμοις nequaquam possumus imputare: id quod Bergkii quoque nuperime affirmavit in poet. lyr. ed. III. p. 617.

Aristippus autem Academicus in primo libro de Periandro et Hermia Atarnensium tyranno tradidit, in quarto de Socrate, Xenophonte, Platone, Polemone, Theophrasto, Empedocle: Quare perspecta libri imaginem in hunc modum refingimus

Περὶ παλαιᾶς τρυφῆς

ᾱ περὶ τρυφῆς βασιλέων καὶ τυράννων

β̄ περὶ τρυφῆς ὀητόρων?

γ̄ περὶ τρυφῆς ποιητῶν?

δ̄ περὶ τρυφῆς φιλοσόφων.

Ultimo vero capite demonstrabitur hunc librum Demetrio non solum notum, sed ad manus fuisse.

Simili modo etiam Hippobotus inter Demetrii auctores habendus est: cuius nomen saepius coniunctum cum Demetrio et eius fontibus hanc in rationem usurpatur IX. 40 ὁ δὲ Δημήτριος — ταῦτα δὲ καὶ Ἰππόβοτος φησι. V. 90 ὡς Δημήτριος Μάγνης ἐν ὁμωνύμοις — ταῦτα δὲ φησι καὶ Ἰππόβοτος. Ἑρμιππος δὲ — IX. 115 ὡς δὲ Ἰππόβοτός φησι καὶ Σωτίων. VIII. 69 Ἑρμιππος δὲ φησι — Ἰππόβοτος δὲ φησι — IX. 5 Σωτίων δὲ φησι — τοῦτο δὲ καὶ Ἰππόβοτός φησι. Certius argumentum, quam hoc sola ex citandi ratione depromptum, dabitur, ubi etiam de Aristippo Demetrii fonte diiudicabitur.

Restant in illa tabula duo nomina, Antisthenis et Alexandri. Si priorem Antisthenem ita coniunctum cum Demetrio videmus IX. 35 φησι δὲ Δημήτριος ἐν ὁμωνύμοις καὶ Ἀντισθένης ἐν διαδοχαῖς: eadem suspitio exoritur, quam de Aristippo et Hippoboto modo indicavimus. Vt igitur ponatur Antisthenem e numero Demetrii fontium esse: opus est eius in ὁμωνύμων indicibus mentio facta sit. VI. 19 γέγονασι δὲ καὶ ἄλλοι Ἀντισθένης τρεῖς. Ἡρακλείτειος εἷς, ἕτερος Ἐφέσιος καὶ Πόδιός τις ἱστορικός. Atqui C. Muellereus et Scheurleerus Rhodium scriptorem πολιτικὸν Polybii aequalem et adversarium ab hoc successionum scriptore secreverunt. Fuerit igitur idem cum Ephesio.

At antequam hoc concedamus, acrius investigandum est, qua ratione Ἀντισθένης ἐν διαδοχαῖς apud Laertium excitetur. Observamus autem eius testimonium saepius opponi Demetrii Magnetis auctoritati veluti IX. 27 Δημήτριος δὲ φησιν ἐν τοῖς

δμωνύμοις τὸν μυκτῆρα αὐτὸν ἀποτραγεῖν. Ἀντισθένης δὲ ἐν ταῖς διαδοχαῖς φησι κτλ. VI. 87. 88 Ἀντισθένης ἐν διαδοχαῖς — ἐξαργυρισάμενόν τε τὴν οὐσίαν — ἀθροίσαντα πρὸς τὰ ἑκατὸν διακόσια τάλαντα τοῖς πολίταις ἀνεῖναι ταῦτα — φησὶ δὲ Δημήτριος ὁ Μάγνης τραπεζίτῃ τινὶ παρακατατίθεσθαι τὸ ἀργύριον συνθέμενον, εἰ μὲν οἱ παῖδες ἰδιῶται γενηθεῖεν αὐτοῖς ἀποδοῦναι, εἰ δὲ φιλόσοφοι, τῷ δήμῳ διανεῖμαι. IX. 39 νόμον δὲ οὗτος τὸν ἀναλώσαντα τὴν πατρῴαν οὐσίαν μὴ ἀξιοῦσθαι ταφῆς ἐν τῇ πατρίδι, φησὶν δὲ Ἀντισθένης, συνέντα (Δημόκριτον) μὴ ὑπεύθυνος γενηθεῖη πρὸς τινῶν φθοροῦντων καὶ συκοφαντούντων, ἀναγκῶναι αὐτοῖς τὸν μέγαν Διάκοσμον, ὅς ἀπάντων τῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων προέχει. καὶ πεντακοσίοις τάλαντοις τιμηθῆναι, μὴ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ χαλκαῖς εἰκόσι. καὶ τελευτήσαντα αὐτὸν δημοσίᾳ ταφῆναι βιάσαντα ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν ἔτη. ὁ δὲ Δημήτριος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ ἀναγκῶναι τὸν μέγαν Διάκοσμον, ὃν μὲν ἑκατὸν τάλαντων τιμηθῆναι. Hac igitur observatione innisi etiam testimonium primo loco adlatum IX. 35 φησὶ δὲ Δημήτριος ἐν ὁμωνύμοις καὶ Ἀντισθένης ἐν διαδοχαῖς ita interpretamur, ut consensus putemus significari duorum scriptorum, qui ceterum diversam exhibuerint memoriam. Iam vero mittimus illum obscurum Ephesium et cogitamus de alio Antisthene, qui post Demetrium floruit.

Atqui Phlegon in Mirab. 3 provocat ad Antisthenem Peripateticum quendam. Quem eundem esse, qui apud Plin. in nat. hist. XXXVI. 12 excitetur, probare possum. Quo loco omnes, qui de pyramidibus scripserunt, hi recensentur »Herodotus, Euenus, Duris Samius, Aristagoras, Dionysius, Artemidorus, Alexander Polyhistor, Butorides, Antisthenes, Demetrius, Demoteles, Apion«. Hos rectissime C. Muellerus chronologico ordine sequi statuit: unde Antisthenem de pyramidibus i. e. de mirabilibus scribentem adparet inter Alexandrum Polyhistorum et Apionem Tiberii aequalem floruisse. Demetrium enim illic excitatum nemo confundat cum Magnete: immo idem est, qui Athenaco teste p. 680^a περὶ τῶν κατ' Αἴγυπτον scripsit. De quo ut in transitu moneam, mirum in modum ab hominibus doctis erratum est ut a Dalecampio in auct. ind. ad Athen. et a Schweighausero vel a C. Muellero III. p. 208. Cogitaverunt enim hic de Demetrio Scepsio, ille de Demetrio Byzantio, tertius de illo Demetrio, qui sub Ptolemaeo Philopatore floruit et ab Alexandro Polyhistoro compilatus est cf. pr. a. l. Clem. Alex. p. 146.

En igitur Antisthenem Peripateticum inter Alexandrum et Apionem florentem! Nonne hic est noster successionum scriptor, praesertim cum constet Peripateticos inprimis hoc genus litterarum excoluisse velut Hermippum Peripateticum, Sotionem Peri-

pateticum: cum praeterea hoc e Laertio VI. 77 demonstrari possit eum non fuisse Stoicum, sed eis infensum.

Aperui igitur si recte video novum Dioclis fontem: nam quis est, qui hunc Antisthenem ab ipso Laertio esse usurpatum coniciat?

In tota tabula iam remanent Diocles, Favorinus, Alexander Polyhistor, quorum duos priores ipsi Laertio praesto fuisse scimus: tertius vero aut Demetrii aut Dioclis aut Laertii fons erat. Qua re in eum acrius inquirendum est.

Proficiscimur a philosophorum successionibus, quas Laertius secutus est. Mirum sane est, quod una Stoicorum successio ad ipsius Dioclis tempora perducta est, conf. ind. Laurent. in Herm. vol. I, aliarum vero sectarum multo ante interitum abrumpuntur. Quid quod nec Philo Larissaeus quartae Academiae auctor (v. Cic. Brut. 89. de nat. deor. I. 3, 6) nec Antiochus Ascalonites commemoratur, quem Cicero testatur politissimum fuisse et acutissimum omnium philosophorum. Neque hoc soli casui tribuam, quod Clitomachi mors non narratur. Atqui ipsius Laertii testimonio constat ad Carneadis vitam componendam adhibitum esse Alexandrum ἐν διαδοχαῖς. Alexander autem Polyhistor aequalis fuit huius Clitomachi, cuius mors non narratur.

In prooemio Laertii impugnantur Peripatetici Hermippus et Sotion, qui graecae philosophiae originem a barbaris repetiverunt. Talia enim studia Alexandriae efflorescebant, quibus postea Clemens Alexandrinus, Iustinus Martyr, Eusebius, Theodoretus optime adiuti sunt. Contra Alexandrinos exorsa est schola Pergamena e Stoicis quantum video composita. Stoici sunt Crates, Athenodorus, Panaetius, Alexander Milesius, Polemo, de quo erravit Prellerus p. 9. Veluti cum Alexandrini Pythagorae praeceptorem fuisse statuissent Pherecydem Syrium, Alexander Cratetis discipulus, qui διαδοχὰς suas ἀντιγραφὴν πρὸς Σωτῖωνος διαδοχὰς esse voluit — ut Polemo Pergamenus Stoicus contra Istrum Callimacheum, Eratosthenem, Neanthem et Antigonum scripsit — Pherecydem audivisse Pittacum Mitylenseum i. e. Graecum contendit. Iam in prooemio Laertii initia philosophiae a Graecis quamvis infirmis argumentis repetuntur. Cuius auctor non Peripateticorum sententiam professus Stoicum se prodit: cuius rei etiam hoc extat testimonium, quod Aristoni, ut Panaetius docuerat, abiudicantur omnia scripta praeter epistolas: item quod totius philosophiae in tres partes partitio Stoicum redolet, certe non Epicureum. — Iam hoc facile concedes prooemium a Laertio de Diocle esse haustum, quod uno sed certissimo docebo argumento: I. 21 haec scripta extant: ἔτι δὲ πρὸ ὀλίγου καὶ ἐκλεκτικὴ τις αἵρεσις εἰσῆχθη ὑπὸ Ποτάμωνος τοῦ Ἀλεξανδρέως ἐκλεξαμένου τὰ ἀρέσκον-

τα³⁾ ἐξ ἐκδόστης τῶν αἰρέσεων κτλ. Si quis ingentem et fere ridiculam de his verbis sententiarum copiam — conf. Bruckerus — collegerit, quae hominibus doctis placuerunt, intelletget, quantum ille nimius Laertii suspectus studiis nocuerit. Nemo enim hoc sumpsit Laertium nonnunquam res verbotenus descripsisse, quae optime ad auctoris aetatem quadrarent, non ad Laertii. Potamonem constat Suidae testimonio Augusti Caesaris aetate floruisse. Diocles igitur iure dicere potuit et dixit *ἔτι δὲ πρὸ δλίγον*, non debuit Laertius. At fecit. Quorum similia iam in primo capite attigimus: addimus, quod Apollonides Nicaeensis, qui commentarios in Timonis sillos Tiberio Caesari dedicavit, a Laertio IX. 109 dicitur *ὁ πρὸ ἡμῶν*, id quod Diocli dicere licuit, non licuit Laertio: nam quis non mirabitur, si quis dixerit »Scaliger, qui ante me floruit«. — C. Wachsmuthius quidem aliter iudicat, qui *ὁ παρ' ἡμῶν* tuetur »municipem nostrum« interpretaus: at hoc verba non significant. — Affinia exempla ex aliis eiusdem aetatis scriptoribus petita suppeditant Val. Rose in Anecd. gr. et gr. lat. p. 7. Arist. pseud. p. 712. Westph. ad Plut. de Musica p. 20 ss.

Prooemium igitur Diocli vindicandum esse perspeximus: obscurum autem adhuc est, cui Diocles plurimum debuerit. Non enim Epicureum haec omnia sapiunt, sed Stoicum: ergo descripsit Diocles. Quem demonstravimus Demetrium Magnetem et Antisthenem Peripateticum usurpasse: sed ex duobus his illius prooemii lineae non possunt adumbratae esse. Requirimus igitur tertium Dioclis auctorem eumque Stoicum.

Hic est Alexander Polyhistor: si quidem *Ἀλέξανδρος ἐν διαδοχαῖς* is est, quem Polyhistorem vocare consuerunt veteres. Hoc quidem omnes praeter Reimesium coniecerunt, probavit nemo.

Alexander in *διαδοχαῖς* symbola Pythagoreorum ex eorum commentariis exhibuit: qua re conligimus eundem esse, qui a Clemente Alexandrino p. 131 Sylburg. ita excitetur *Ἀλέξανδρος ἐν τῷ περὶ Πυθαγορικῶν συμβόλων*. Iam vero nullum Alexandrum scriptorem novit Clemens praeter Polyhistorem. At testimonium invenimus, quod rem conficit ap. Cyrill. adv. Iul. p. 133 extans *Ἀλέξανδρος ὁ ἐπὶ κλην Πολύστωρ ἐν τῷ περὶ Πυθαγορικῶν συμβόλων*.

Iam omnes, ut ita dicam, partes singulis tributae sunt personis: nihil restat, nisi ut tabulae et imaginis artificio exprimamus, quod tot paginis explicare conati sumus. En igitur habe stemma tamquam genealogicum Laertii:

3) Sic cod. F. Celt. *ἀρέσαντα*.

Laertius		
Favorinus	Diocles	
Antisthenes	Alexander	Demetrius Magnes
		Hippobotus
		Aristippus
		Panaetius
		Apollodorus
		Sosierates
		Satyrus
		Sotion
		Neanthes
		Hermippus.

Iam nonnulla per saturam addam ad minores quaestiones expediendas pertinentia, quae in totius disquisitionis conexu et tenore non potuerunt locum habere.

Effulgescebat nuper mihi aliisque splendida illa spes ipsum quendum Laertii vel Dioclis fontem aetatem tulisse, cum prior novae coll. voll. Hercul. fasciculus ederetur. Continet enim reliquias libri, qui successionem Academicorum exhibuit usque ad Luculli mortem i. e. usque ad ipsum interitum huius scholae. Iam cognatio quaedam huius libri cum Laertio in aperto est: veluti collatis La. IV. 32 et Herc. vol. p. 179

*Κράτειρος δὲ ἐκλιπόντος καὶ τὸν βίον ἐκλιπόντος
ἔσχε τὴν σχολὴν ἐκχωρήσαν- καὶ αὐτὸν ἐκχωρήσαντος
τος αὐτῷ Σωκρατίδου τινὸς αὐτῷ τῆς διατριβῆς Σω-
κρατίδου τινός.*

vel La. V. 91. Herc. vol. p. 170—173, La. IV. 19. Herc. vol. p. 175, La. IV. 22. vol. Herc. p. 176.

At tam mutila et truncata sunt omnia, praeterea ipsius repertoris socordia — conf. Minervinii praefat. — corrupta, ut ne Lynceo quidem contingat, ut ex his flosculis verborum vel syllabarum reconcinnare possit narrationis ordinem. Hoc tamen ex his miseris pannis elici potest errasse Spengelium in Philol. Suppl. vol. II. p. 535 ss., qui fontem Laertii primarium sibi detexisse visus est. Neque ille liber Laertio neque Diocli praesto fuit: id quod demonstratum est, si docuerimus eum esse neque Antisthenis Peripatetici neque Alexandri Polyhistoris *διαδοχὴν*. Cum Alexandro autem illa Academicorum *διαδοχὴ* nihil habet commune, quoniam in ea res narrantur, quas ille superstes videre non poterat. A Peripateticorum autem sententia recedit illa scriptio hac in re, quod Heraclides in ea inter Platonicos et Academicos habetur, cum Sotion eumque secuti scriptores Peripatetici eum scholae Peripateticae adsignaverint. Conf. Krischius

Forschung. Quoniam in ea aperte proditur animus Epicureis infestus, id quod iam Spengelius observavit, auctor illius *διαδοχῆς* neque Peripateticus neque Epicureus erat. Erat igitur aut Academicus aut Stoicus ex illorum serie, qui post Alexandrum Polyhistorum floruerunt. Atqui nihil omnino exploratum habemus de ullo Academico *διαδοχῶν* scriptore. Fortasse igitur cogitari potest de Iasone Stoico Posidonii discipulo et successore. conf. Suid. s. v. *Ἰάσων*. Hoc vero est verisimile eius libri auctorem sive Iasonem sive alium hausisse ex eisdem fontibus, ad quos omnis fere Laertiana redit memoria, i. e. ex Alexandrinorum commentariis, in primis ex Sotionis *διαδοχαῖς*: unde repeti potest verborum sententiarumque congruentia cum Laertio, quam indicavimus.

His missis adnotabo si quae de fontibus secundariis explorata habeo. Primum tota nostra disputatione probatur omnia eorum scriptorum, qui post Dioclem floruerunt, testimonia e Favorini libris fluxisse. Velut, ut paucis defungar exemplis, Phlegon Hadriani libertus I. 111. Sabinus eius aequalis III. 47. Plutarchus Favorini familiaris IV. 4. IX. 6. Epictetus X. 6 excitati hac nostra ratione adhibita non dubium est, unde in Laertium transierint. Ab hoc Favorino repetenda est Sexti memoria IX. 87 *τὸν ἔννατον Φαβωρῆνος ὀγδόον (Πυρρώνειον τρόπον) Σέξτος καὶ Αἰνεσιδῆμος δεκατὸν, ἀλλὰ καὶ τὸν δεκατὸν Σέξτος ὀγδόον φησι, Φαβωρῆνος δὲ ἔννατον*. Eidem debemus Iustum Tiberiensem Iosephi aequalem II. 41 excitatum: atque Pamphilum, quam Favorinus diligenter in *ἀπομνημονευμάτων* usum compilavit cf. Steph. Byz. s. v. *Ροπεῖς ἔθνος οὗ μὲνηται Φαβωρῆνος ἐν ἐπιτομῇ τετάρτῃ τῆς Παμφίλης*.

Eodem iure omnes illos scriptores Diocli aequales qui excitantur apud Laertium, etiam a Diocle usurpatos esse contendo. Id quod iam de Thrasylo et Apollonide Nicaensi demonstravimus. Huc referendi sunt Athenodorus Tiberii praeceptor, Nicolaus Peripateticus Augusti familiaris, Philodemus Epicureus Ciceronis aequalis, Didymus *χαλκέντερος*.

Timonis Phliasii silli ex Hermippi vitis in Demetrii homonymorum indices atque inde in Dioclem fluxerunt. Quod mihi ex his locis elucet X. 2 *φησὶ δὲ Ἑρμιππος γραμματοδιδάσκαλον αὐτὸν (Ἐπικούρου) γεγενῆσθαι, ἔπειτα μέντοι περιττόντα τοῖς Δημοκρίτου βιβλίοις ἐπὶ φιλοσοφίαν αἵξει. διὸ καὶ τὸν Τίμωνα φάσκειν περὶ αὐτοῦ κτλ.* cf. II. 55 *ἀλλὰ καὶ Ἑρμιππος — Τίμων δὲ ἐπισκώπτει αὐτὸν κτλ.* VI. 18 *Antisthenis indicem ex Hermippo desumptum haec excipiunt καὶ ταῦτα μὲν ἐστὶν ἃ συνέγραψεν. ὁ Τίμων δὲ διὰ τὸ πλεῖθος ἐπιτιμῶν κτλ.*

Similiter statuendum est de testamentis Aristotelis, Theo-

phrasti, Stratonis, Lyconis. Quorum primarius fons est Aristot. V. 64 καὶ αἰδὲ μὲν εἰσὶν αἱ φερόμεναι αὐτοῦ διαθήκαι, καθάπου συνήγαγε καὶ Ἀρίστων. Sumpta sunt illa testamenta ex Aristonis ἀπομνημονεύμασι, quae VII. 163 in indice recensentur. Iam vero hunc indicem Aristonis Chii certissima ratiocinatione Hermippo vindicavimus auctori: qui hac ipsa in re fere ridicule lapsus est, cum omnia scripta, quae Aristonis Chii nomine inscripsit, Aristonis essent Peripatetici: id quod princeps observavit Sosicrates. Cum igitur testamentum Stratonis ex Aristonis Chii scriptis enarretur, apertum est hanc testamenti mentionem ex Hermippi memoria explicandam esse. Quod autem de fonte Stratonei testamenti coniecimus, de Aristotelis testamento constat Athenaei testimonio p. 589° ὥς φησιν Ἐρμιππος ἐν τῇ περὶ Ἀριστοτέλους πρώτῃ, ἐπιμελείας φάσκων τῆς δευτέρας τετυχημένοι ἐν ταῖς τοῦ φιλοσόφου διαθήκαις.

Eidem Hermippo fere omnium philosophorum debentur mortes narratae, ad cuius auctoritatem nominatim provocat Laetius de morte Chilonis I. 72. Democriti IX. 43. Zenonis Eleatae IX. 27. Anaxagorae II. 13. Socratis II. 38. Platonis III. 2. Arcesilai IV. 44. Alexini II. 109. Menedemi II. 141. Stilponis II. 120. Menippi VI. 99. Epicuri X. 15. Heraclidis V. 91. Demetrii V. 78. Chryssippi VII. 184. Haec omnia Diocles ex Demetrio Magnete exhibuit, qui diversorum scriptorum de mortibus narrationes collegit velut Satyri de Anaxagora II. 12. de Pythagora VIII. 40. Sotionis de Anaxagora II. 12. de Menedemo II. 143. Neanthis de Platone III. 3.

Denique de septem sapientum epistularum fundamento coniecturam addo. Vni quidem scriptori omnes deberi inde efficies, quod aequo consilio sunt compositae et inter se mirum in modum et rebus et sermone conspirant. Solonem enim invitant Thales Miletum, Bias Prienam, Pisistratus Athenas, Cleobulus Cnidum, Epimenides Cretam: en orbem quandam eiusdem argumenti, in quo septem versantur epistolae. Dein Croesus septem sapientibus epistulas mittit, quibus respondent Solon, Pittacus, Anacharsis. Denique cum Periandro litterarum commercium habent Chilon, Solon, Thrasybulus. In his omnibus epistulis certa deprehenduntur indicia, quibus ad Ephorum historicum ducamur his epistulis fundamentum tamquam struentem. Anacharsis enim his in epistulis inter sapientum numerum habetur, quem locum ille Ephoro debuit, qui Mysonem a Platone pro Periandro insertum reiecit. Cf. Strab. VII. Schol. Apoll. I. 1277. Senec. ep. XC. Sat. convenit, quod Periander non ipsis adnumeratur sapientibus, sed eandem dignitatem amici tutorisque sapientiae sibi vindicat quam Croesus. Accedit quod Ephorus primus sapientes apud Croesum convenisse excepto Thalete, qui inimicitias cum eo

exercuit, cf. La. I. 25, testatur. Id quod Herodotus aut nescit aut reicit his verbis I. 29 ἀπικνέονται ἐς Σάρδεις ἀμαζούσας πλούτῳ ἄλλοι τε οἱ πάντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος σοφισταί, οἱ τοῦτον τὸν χρόνον ἐνύχλιον ἐόντες ὥς ἕκαστος αὐτῶν ἀπικνεοίτο καὶ δὴ καὶ Σόλων. Tribus igitur indiciis ad Ephori revocamus memoriam, cuius historiis et aetati quamquam prorsus est aptum litteris commenticiis res factas exornare, a qua re ne Xenophon quidem abstinuit: tamen has epistulas tribuere non conamur, quarum sermo recentior sapit originem.

VI.

De Laertio et Hesychio.

Frequens est et inveterata doctorum opinio, si quae in Suidae philosophorum vitis reperiantur cum Laertio congruentia, talem inter haec intercedere rationem, ut Suidas ea e Laertio deprompsisse videatur: quo fit, ut, quidquid et Laertii et Suidae nititur testimonio, non duplici sed una auctoritate niti putetur. Quamquam haec quo iure statuerentur, nusquam quoad sciam expositum est, tamen haud difficulter huius opinionis fons fundusque aperitur, dummodo illam Suidae imaginem animo nobis refingamus, quae, nupera philologorum opera tandem aliquando abstersa, antea omnium observabatur ingeniis. Priusquam enim certa ratiocinatione de proximo praecipuo fonte a Suida ad vitas contexendas adhibito exploratum est, Hesychium puto Milesium, una in re omnes convenerunt, quod de Laertio ut ditissimo vitarum Suidanarum fonte cogitabant, illa locorum frequentia inducti, qui apertissime quamvis nomine fere semper suppresso Laertium agnoscunt auctorem. Nam saepissime Suidam integras Laertii paginas descripsisse princeps I. Casaubonus ad VII libri § 107 observavit: quae observatio quantum valeat, nunc demum ex pleno Bernhardyi indice IV. p. 1959 dispicitur, quo Laertiana frustula in Suidae oceano natantia complexus est. Accuratius enim inquirentem non fugiet duo omnino harum adnotationum genera esse discernenda, alterum quod in vocis aliquius vi sententiaque versatur inlustranda ideoque ad λέξεις pertinet⁴⁾, alterum quod vitis philosophorum appendicis instar subiungitur itaque historicam Suidae partem supplet⁵⁾. Hoc vero utrumque genus commune habet, quod αἰτολεῖται Laertii

4) velut s. v. αἵρεσις, σαράπους, χρόμμυα, ὑποβάθραν etc.

5) velut s. v. Ἀκρων, Πυθαγόρας, Χρύσιππος, Θεόδωρος, Κράτης etc.

verba produntur, cuius nomen semel tantum usurpatur s. v. *τετραλογία* — καὶ ἐφέξῃς ἐν τῷ βιβλίῳ Λαερτίου Διογένους περὶ βίων φιλοσόφων, a Bernhardy omissum IV. p. 1959. Qui vero Laertium etiam ad vitas ipsas conflandas esse adhibere opinantur, novum quoddam idque a Suidae consuetudine nil nisi ad verbum transcribentis prorsus abhorrens fingant opus est. Suidam enim sumunt hanc illam notulam de Laertio decerpisse atque e talibus disiectis membris illa conformasse vitarum corpuscula. Sed hoc liberalioris Suidae studii documentum plane *μνηῆρες* ferendum esset, nisi accederet, quod illos circulos prorsus turbaret. Non enim doceri potest — id quod doceri iubemus — singulas omnes Suidanarum vitarum partes ex singulis Laertii locis exortas esse: immo si speciatim Laertii et Suidae institueris comparationem, prorsus alia tibi emerget rationis imago, quae inter utrumque intercedit. Quid quod ingens fere numerus Suidanarum notarum nulla via nec vi ad Laertium revocari in eumque potest intrudi? Quid quod saepissime ea, quae Suidae placent, a Laertii memoria liquido dissident, alia partim congruunt, partim in diversas abeunt sententias eaque haud raro ita, ut pleniora Suidas, decurtata Laertius exhibeat.

Cuius argumenti acies ut hebetetur, nulla iam via patet nisi ea, qua totius illorum disputationis fundamentum prorsus destruat. Illi enim, qui inveteratae de Laertio Suidanarum vitarum fonte opinionis sunt participes, Suidae, respondebunt, et Laertium et alterum historiae philosophorum scriptorem praesto fuisse in vitis componendis: huic autem alteri, quidquid apud Laertium non extat, adsignandum esse. At si Suidam sumunt alterius scriptoris copiam exhausisse, quo iure omnino de Laertio singularum notarum auctore, quas et Laertius et Suidas convenienter exhibent, cogitant? An illum alterum fontem putemus constanter diversam a Laertio memoriam esse secutum? Si vero nobis conceditur — atque est concedendam — notas omnes Suidanas i. e. vitarum particulas repeti posse ab hoc, quem ponunt, altero scriptore, non iam cogimur ulla necessitate, ut de Laertio singularum particularum auctore cogitemus.

Haec cum dicta sint contra opinionem infirmis pedibus incedentem neque unquam perspicuis fultam rationibus, intentius dimicandum est contra adversarium paratissimum, qualis extitit Valentinus Rose in comment. de Arist. libr. ord. p. 48 ss. Qui cum ratiocinationem suam Delphica qua assolet breviloquentia obscuroque sermone in unius enuntiati spatium infererit, ordinem, quo illius rationes secuntur, totum et si potero luculentum proferam.

Vt igitur efficiat vitam Aristotelis quam vocant Menagiam scriptorumque indicem in ea extantem ad solam Laertii

memoriam esse revocanda — qua in sententia anteit Krischius p. 273, secutus est I. Bernaysius de Arist. dial. p. 134 ss. — primum statuit vitam Menagianam prorsus cum Suidana Aristotelis vita congruere: nisi quod Suidas longum librorum indicem describere supersederit. Integrum igitur eius voluminis fragmentum aetatem tulisse, quo Suidas in vitis conscribendis uteretur. Cuius voluminis auctorem in omnibus, ubi quidem fieri posset, vitis e Laertii libro hausisse ita ut aut illius narrationes in artum cogeret aut passim ad verbum describeret, testium nominibus semper suppressis ac placitis philosophorum dictisque resectis. Nonnumquam quidem eum nova aut paulo diversa eaque semper brevissima de suo addidisse: neque Suidam ipsum ab hac argumenti locupletandi opera abstinuisse. Iam vero has vitas, quas Suidas illi uni auctori debeat, ad verbum congruere cum excerptis, quae Hesychii nomen prae se ferant, ex eodem, quem integriorem servaverit Suidas, scriptore factis: atque ita factis, ut ipsum Laertii nomen in eis saepius usurpetur. Atqui Suidam s. v. *Ἡσυχίος* ipsis verbis librum suum confiteri Hesychii esse *ἐπιτομὴν*. Qua ratiocinatione probari vitam Menagianam simulque omnes Suidae vitas Hesychio Illustri Milesio esse vindicandas, qui scripserit *Ὁνοματολόγον ἢ πῖνακα τῶν ἐν παιδείᾳ ὀνομασιῶν*.

Vt statim fragilem huius argumentationis locum designemus quamvis non ita comparatum, ut inde disputatio ad prorsus falsum eveniat finem: Lehrsii opera [in Mus. Rhen. XVII. p. 453 ss.] ac beneficio tandem aliquando ille fraudulentus libellus, qui Hesychii nomine fertur, detectus est ut foetus miselli recentissimae aetatis Byzantini (nisi forte ut ipse suspicor ipsius Christophori Rufi, qui se hunc libellum in epistula ad Cosmum I Mediceum e tenebris eruisse testatur), qui excerptis suis e Laertio Suidaue factis Hesychii nomen superscripsit nobilissimum, haud nescius, quantopere in hac fraude Suidae verbis s. v. *Ἡσυχίος* iuvaretur. In verbis enim enodandis „*οὗ ἐστὶ τοῦτο τὸ βιβλίον ἐπιτομὴ*“ dici nequit, quantum se homines docti torserint cf. Ioan. Meursius in not. ad Hes. Mil. p. 110. Fabricius ed. Harl. V. p. 567. Prellerus in Seeb. ann. vol. 17. p. 183. Naekius in Choer. p. 34 ss. C. Wachsmuthius in symb. Bonn. p. 133 D. Volkmannus ib. p. 729. denique vid. Mus. Rhen. XXII. p. 193.

Nihil igitur ex ea re conligendum est de vero illo Hesychio, quod haec Pseudohesychiana aperte ad Laertium provocant fontem. Ex solo autem Suida diiudicari potest, num re vera Laertius in Hesychii fontium numero habendus sit. Hoc enim tenendum est, Valentinum Rose de praecipuo Suidae fonte veritatem assecutum esse, quamvis vetita et ut ita dicam erronea compita. Neque aliter O. Schneidero in eadem re contigit: qui

nimirum eo bene meruit, quod princeps certas causas exposuit, quibus ad unum eundemque Hesychium omnium Suidanarum vitarum auctorem compellimur: ita ut C. Wachsmuthio in symb. Bonn. p. 138 nihil relinqueretur nisi ut spurias intermixtas rationes recideret liquidamque demum redderet argumentationem.

Missis igitur Pseudohesychianis ad verum Hesychium animum convertimus i. e. ad vitas Suidanas atque examinamus Valentini Rose *Θέσιν*. *Θέσιν* dico, non probationem. Nam quas huius *Θέσεως* inseruit rationes, lenissima manu removendae sunt. Veluti ut doceret Hesychium diversas Laertii sententias in unum confudisse, excitavit Suid. s. v. *Κράτης*. La. Diog. VI. 87. 88. Scilicet hos locos comparari iubet, quos infra posui:

Suid. s. v. *Κράτης*
ὅς ἐξαργυρίσας τὴν οὐσίαν
δέδωκε τὰ ἀργύρια τραπέζι-
τῇ ἐλπὼν εἰ οἱ παῖδες αὐτοῦ
φιλοσοφήσουσι, τῷ δὲ ἡμῶ δοῦ-
ναι, εἰ δὲ μὴ, τοῖς παισὶν.

Laertius:
(*Ἀντισθένης ἐν διαδοχαῖς φη-
σι*) — ἐξαργυρισαμένον τε τὴν
οὐσίαν — ἀθροίσαντα πρὸς
τὰ ἑκατὸν διακόσια τάλαντα
τοῖς πολίταις ἀνεῖναι ταῦτα.
— φησὶ δὲ Δημήτριος ὁ Μά-
γνης τραπέζιτῃ τινὶ παρακα-
τατίθεσθαι τὸ ἀργύριον συν-
θήμενον, εἰ μὲν οἱ παῖδες ἰδιῶ-
ται γένοιτο αὐτοῖς ἀποδοῦ-
ναι. εἰ δὲ φιλόσοφοι τῷ δῆ-
μῳ διανεῖμαι.

Ratio, quae inter diversas Laertii narrationes intercedit, in hac re est posita, quod idem factum diversis exornatum coloribus enarratur. Si Antisthenem sequimur, Crates civibus suis pecuniam ex patrimonio vendito factam tribuit, si Demetrium, aut civibus aut liberis sub quibusdam condicionibus. Cur vero Hesychium V. Rose has duas narrationes confudisse opinetur, non dispicio: immo Hesychius presse Demetrii Magnetis instat vestigiis. Si vero V. Rose illa *ἐξαργυρίσας τὴν οὐσίαν* verba Hesychium ex priorē narratione mutuatum esse putaverit, respondebo etiam e Demetrio Magnete nullam aliam significari pecuniam nisi hanc e patrimonio solutam: quod diserte hoc τὸ pronomine indicatur. Aequalitas autem verborum facillime explicatur, si forte Laertio et Hesychio eidem vel cognati fontes ad manus fuerint. Idem vero dicendum est de altero loco a V. Rose excitato, quo demonstrare studet, Hesychium ad verbum Laertium descripsisse s. v. *Πυθαγόρας*. La. Diog. VIII. 39. Concedo narrationem de Pythagorae morte eisdem verbis apud Laertium et Hesychium extare: non sequitur, quod ille consecrarium esse voluit: immo cum duae aliae viae pateant ad hanc rem explicandam, tertia

illa, quam ipse secutus est, nullam habet vim necessitatis. Primum enim cogitari potest de fontium cognatione, quos Laertius et Hesychius usurpaverunt. Deinde, quod mihi magis adridet, illa narratio a Suida ipso ad vitam Pythagorae Hesychianam appendicis loco addita esse potest: id quod ex ipsis V. Rose verbis p. 48 sumere licet »Suidam, adfirmantis, saepe plura ex diversis scriptoribus excerpta congregantem argumentum augere«. Quae suspitio hac re valde stabilitur, quod Suidas re vera longiorem de Pythagoreorum symbolis commentationem s. v. *Πυθαγόρας* adiecit e Laertio ad verbum depromptam.

His igitur duobus locis, quibus V. Rose *θεῖν* suam fulcire studet, cum nihil effectum sit, nolimus ita agere, ut eum iam convictum esse clamemus: immo is est adversarius noster, qui optimas saepe causas consulto taceat atque lectoribus relinquat, ut ipsi vim et probabilitatem decretorum suorum examinent. Qua re operae erit pretium, accuratam inter Laertium et Suidam instituere comparisonem, ut luculenter appareat, quantum Hesychius exhibeat, de quo apud Laertium οὐδὲ γὰρ.

Parentes philosophorum ab Hesychio accuratius
quam a Laertio traditi:

Hesychius:

Laertius:

Ἀρίστιππος Ἀριτᾶδου.

*Ἀρχύτας Ταρανῖνος ἔστι-
αῖον υἱὸς ἡ Μνησαρχοῦ ἡ
Μνασαγέτου ἡ Μνασαγό-
ρου.*

*Ἐπιμενίδης Φαίστου ἡ Δο-
σιάδου ἡ Ἀγισάρχου υἱὸς
καὶ μητρὸς Βλάστας.*

*Ἡράκλειτος Βλίσωνος ἡ Βά-
κτωρος, οἱ δὲ Ὠρακίνου.*

*Θεανὼ — θυγάτηρ μὲν
Πυθώνακτος — τινὲς δὲ
Βροντίου γυναικα γράφουσι
καὶ τὸ γένος Κροτωνιάτιν.*

*Θεόφραστος Μελάντα γνα-
φείου, οἱ δὲ Λέοντος ἀπὸ
Ἐρεσοῦ.*

*Ξενοκράτης Ἀγάθωνος ἡ
Ἀγαθάνορος.*

*Ἀρχύτας Μνησαγόρου Τα-
ρανῖνος, ὡς δὲ Ἀριστόξενος,
ἔστιαιόν.*

*Ἐπιμενίδης καθά φησι Θεό-
πομπος καὶ ἄλλοι συχνοί, πα-
τρὸς μὲν ἦν Φαιστίου, οἱ δὲ
Δωσιάδου, οἱ δὲ Ἀγισάρχου.*

*Ἡράκλειτος Βλίσωνος ἡ ὡς
τινες Ἡρακίοντος.*

*Θεανὼ — Βροντίου τοῦ Κρο-
τωνιάτου θυγάτηρ, οἱ δὲ γυ-
ναῖκα μὲν εἶναι Βροντίου.*

*Θεόφραστος Ἐρέσιος Μελάντα
κναφείως υἱὸς.*

Ξενοκράτης Ἀγαθήνορος.

Πολέμων Φιλοστράτου ἢ Φι- Πολέμων Φιλοστράτου μὲν
λοκράτους. υἱὸς ἦν.
Στράτων — υἱὸς δ' Ἀκρεσι- Στράτων Ἀκρεσίλου.
λάου ἢ Ἀκρεσίον.

Cognati.

Ἀναξίμανδρος — συγγενὴς Θαλῆς οὗ διήκουσεν Ἀναξί-
καὶ μαθητὴς καὶ διάδοχος μανδρος.
Θάλητος.

Ἀννίκερις — ἦν δὲ τῷ Ἀν-
νικέριδι καὶ ἀδελφὸς
Νικοτέλης ὁ νομαφιλό-
σοφος, μαθητὴς δὲ αὐ-
τοῦ ἐπιφανῆς Ποσειδών-
νιος.

Ἀρισιοτέλης — καὶ ἀδελφὸς
μὲν ἔσχεν Ἀρίμνηστον καὶ
Ἀριμνήστην.

Δημόκριτος — τοῖς ἀδελφοῖς τρέφεσθαι τε διὰ τὴν ἀπορίαν
συνῆν Ἡρόδοτος καὶ Δαμά- ὑπὸ τοῦ ἀδελφου Δαμάσου.
στη.

Ἡρακλείδης — τὸ δὲ γένος
ἄνωθεν ἀπὸ Δάμιδος
ἐνὸς τῶν ἡγησαμένων
τῆς εἰς Ἡράκλειαν ἐν
Θηβῶν ἀποικίας.

Θεανὼ — Πυθαγόρου ἔξ οὗ Ἰππόβοτος γέ τοί φησι λέγειν
ἔσχε Τηλαγόην καὶ Μνήσαρ- Ἐμπεδοκλέα. Τηλαγὸς κλυτὲ
χον καὶ Μνῆαν καὶ Ἀρι- κοῦρε Θεανοῦς Πυθαγορέω τε.
γνώτην.

Πυθαγόρας — ἢ ὧς τινες
Μνήσαρχος, κατὰ δέ τι-
νας καὶ Θυγάτηρ Μνῆα
ὀνομα, κατὰ δ' ἄλλους
καὶ Ἀριγνώτη.

Σωκράτης — (Μυρτοῖ) ἔξ ἧς Μυρτῶ — ἔξ ἧς γενέσθαι
ἐγένετο Σωφρονίσκος καὶ Με- Σωφρονίσκον καὶ Μενέξενον.
νέδημος ἢ Μενέξενος, ὧς
τισι δοκεῖ.

Cognomina.

Ἀντισθένης — ὅστις Πε-
ριπατητικὸς ἐκλήθη
πρῶτον.

Δημήτριος — ὃς τὸ πρῶτον Φανὸς ἐκαλεῖτο.

Δημόκριτος — ἐπεκλήθη δὲ Σοφία ὁ Δημόκριτος καὶ Γελαστῖνος διὰ τὸ γελᾶν πρὸς τὰ κενόσπουδον τῶν ἀνθρώπων.

Θεόφραστος — οὗτος πρότερον ἐκαλεῖτο Τύρταμος, διὰ δὲ τὸ θείως φράζειν ὑπ' Ἀριστοτέλους ἐκλήθη Εὐφραστος, εἴτα Θεόφραστος.

Κράτης — ἐπεκλήθη δὲ Θυρεπανοίκτης διὰ τὸ ἀδεῶς ἐπεισιέναι εἰς παντός οὐπερ ἡβούλετο οἶκον.

τοῦτον Τύρταμον λεγόμενον Θεόφραστον διὰ τὸ τῆς φράσεως θεοπέσιον Ἀριστοτέλης μετωνόμασεν.

Praeceptores et discipuli.

Ἀνίκερις — Παραβάτου γνώριμος τοῦ Ἀριστίππου ἀκηκοός.

Ἐπιμῆδης Κρηναῖος — οὐ Παραβάτης οὐ Ἠγησίαις — καὶ Ἀνίκερις.

Ἀρχέλαος — [τοῦ δὲ μαθητῆς Σωκράτης] οἱ δὲ καὶ Εὐριπίδης φασίν. cod. Petropolit. Εὐριπίδην, ut Kusterus coniecit.

Ἀριστοτέλης — διάδοχοι δ' αὐτοῦ τῆς σχολῆς κατὰ τάξιν ἐγένοντο οἷδε Θεόφραστος Στράτων Πραξιτέλης Ἀντωνίου Ἀρίστων Ἀνκίσκος Πραξιφάνης Τερώννυμος Πρύτανις Φορμίων Κριτόλαος.

Ἐπίκουρος — καὶ διέμεινεν ἡ αὐτοῦ σχολὴ ἕως Καίσαρος τοῦ πρώτου ἔτη σκ', ἐν οἷς διάδοχοι αὐτῆς ἐγένοντο ἰδ'.

Ἡρακλείδης — ἐκδημήσαντος δὲ Πλάτωνος εἰς Σικελίαν προσεσθάναι τῆς σχολῆς κατέλειφθη ὑπ' αὐτοῦ.

Ηράκλειτος —

τινὲς δὲ αὐτὸν ἔφασαν δια-
κοῦσαι Ξενοφάνους καὶ Ἰπ-
πάσου τοῦ Πυθαγορείου.

Θεόδωρος — ὃς ἠκροάσα-
το Ζήνωνος τοῦ Κιτι-
έως, διήκουσε δὲ καὶ
Βρύσωνος καὶ Πύρρω-
νος τοῦ Ἐφεκτικοῦ.

Πλάτων — καὶ διεδέξαντο
τὴν σχολὴν αὐτοῦ καθ' ἓνα
οἶδε. Σπένσιππος, Ξενοκράτης,
Πολέμων, Κράνωρ, Κράτης,
Ἀρκεσίλαος, Λακύνδης Εὐαν-
δρος Φωκαεὺς, Δάμων
Λεοντεὺς Μοσχίων
Εὐάνδρος Ἀθηναῖος,
Ἠγησίνοος Καρνεάδης Χαρ-
μάδας.

Πυθαγόρας — οὗτος ἤκουσε
πρῶτον Φερειίδου τοῦ Συ-
ρίου ἐν Σάμῳ, εἰτα Ἑρμο-
δόμαντος ἐν τῇ αὐτῇ Σάμῳ
ὃς ἦν ἀπόγονος Κρεωφύλου,
εἰτ' Ἀβάριδος τοῦ Ὑπερ-
βορέου καὶ Ζάρητος τοῦ
Μάγον.

Πύρρων — διήκουσε Βρύ-
σωνος τοῦ Κλεινομάχου
μαθητοῦ.

Σωκράτης — τινὲς δὲ Βρύ-
σωνα οὐ Σωκράτους ἀλλ'
Εὐκλείδου ἀκροάτην γε-
γονέναι, τούτου δὲ καὶ
Πύρρων ἠκροάσαιο.

Σωκράτης — φιλοσόφους εἰρ-
γάσατο — Εὐκλείδην — ἰδίαν
συστησάμενον σχολὴν, ἥτις ἀπ'
αὐτοῦ ἐκλήθη Μεγαρικὴ ἀπὸ
δὲ Κλεινομάχου τοῦ μα-
θητοῦ Εὐκλείδου ἐκλή-
θη Διαλεκτικὴ — Ἀκτι-
βιάδην, Κριτόβουλον, Ξε-

Σωτίων δὲ φησιν εἰρηκέναι
τινάς Ξενοφάνους αὐτὸν ἀκη-
κοέναι.

οὗτος ἤκουσε μὲν — Φερειί-
δου τοῦ Συρίου, μετὰ δὲ τὴν
ἐκείνου τελευταίην ἤκεν εἰς Σά-
μον καὶ ἤκουσεν Ἑρμοδόμαν-
τος τοῦ ἀπογόνου Κρεωφύλου,
ἥδη πρεσβυτέρου.

Πύρρων — ἤκουσε Βρύσωνος
τοῦ Σίλπωνος.

Διαλεκτικῆς (sc. προέστη)
Κλειτόμαχος Καρχηδόνιος (sic
Cobet; equidem scribi iubeo
Κλεινόμαχος Καλχηδόνιος).

νομήδην Ἀπολλόδορον
Ἀθηναίους, ἔτι δὲ Κρίτω-
να καὶ Σίμωνα, Εὐμαρῆ τε
Φλιάσιον, Σιμμίαν Θηβαῖον,
Τερψίωνα Μεγαρικόν,
Εὐήρον Χαιρεφῶντα.

Φερεκίδης — διδασκῆναι δ' Φερεκίδης Πιπτακοῦ διακή-
ἐπ' αὐτοῦ Πυθαγόραν λόγος, καὶ
αὐτὸν δ' οὐκ ἐσχηκέναι
καθηγητὴν.

Patriae.

Αἰσχίνης — τινὲς δὲ Λυσσα-
νίου παῖδά φασιν Ἀθηναῖον
Σφήττιον. s. v. Σωκράτης
— Αἰσχίνην Λυσσανίου Σφήτ-
τιον.

Ἡρακλείδης — Ὀξυρυγχίτης. Ἡρακλείδης — Καλλατιανὸς
ἢ Ἀλεξανδρεὺς.

Mortes.

Ἀναξαγόρας — ἐλθὼν ἐν Λαμ- καὶ τέλος ἀποχωρήσας εἰς
ψάκῃ ἐκέϊσε καταστρέφει τὸν Λάμψακον αὐτόθι κατέστρε-
βίον ἀποκαρτερήσας. ψεν.

Διογένης — κατέστρεψε τὸν
βίον δηχθεὶς ὑπὸ κυνὸς τὸ
σκέλος καὶ θεραπεύας ὑπερι-
δὼν.

Ex his, quae adhuc comparavimus, hoc in aperto est, ea, quae Hesychius seorsum et cum discrimine exhibeat, multo esse plura, quam Valentino Rose visa sint: neque minus adparet haec esse ita comparata, ut Hesychius ea ex aliis fontibus in Laertiana interiecisse nullo modo putandus sit. Quis, ut exemplo utar, sibi persuadebit Hesychium non fuisse contentum Stratonis notas patrem Arcesilaum, sed alios petiisse libros, e quibus Arcesii nomen adiceret? Quis enim iussit eum accuratorem esse Laertio? Omnino nonne parvo Hesychianarum vitarum ambitui convenientius est de uno auctore cogitare? An Hesychium putemus tantopere ab aequalium grammaticorum more recessisse, qui excerpto, breviando, compilando doctrinae famam sibi vindicabant, ut *πίνακα τῶν ἐν παιδείᾳ ὀνομαστώ* componeret ex notis undique collectis et omnia compendia et summaria repudiaret, in quibus tota materia iam erat congesta? Id quod

ad Peripateticorum vel Alexandrinorum studia quadrat, non ad Byzantinos sexti saeculi magistros.

At omnino ut rem conficiamus, quid, quaeso, est cur de Laertio Hesychii fonte maiore iure, quam de alio aliquo historiae philosophorum scriptore cogitemus? An forte quod solus aetatem tulit fortunaeque favore — quam stultos adiuuvare notum est — ex tanto naufragio servatus est? Nam inde quod multa apud Hesychium congrua inveniuntur cum Laertio, nihil omnino sequitur: nisi forte doceri potest singulis Hesychianarum vitarum particulis respondere singulos Laertii locos; id quod post nostram discrepantiarum enumerationem nemo docere conabitur. Vt igitur dicam quod sentio: eodem iure de Laertio Hesychii fonte cogitamus, quo de Hermippo, Sotione, Sosicrate, Diocle, Demetrio, aliis i. e. nullo iure.

Accedit autem res quaedam, quam V. Rose ne verbo quidem tetigit. Hesychium usurpasse uberiores Laertio fontes, non solum ea re probatur, quod multa in eius vitis extant, quorum apud Laertium nec vola nec vestigium est, sed etiam quod plures vitae ex eisdem philosophiae temporibus et disciplinis apud Hesychium produntur, quas Laertius plane omisit. Quod ut doceam, sat est nomina antestari Alcidas, Arignoti, Aristoxeni, Diagorae, Dicaearchi, Dionis, Hecataei, Hermagorae, Zenonis Sidonii, Theaeteti, Theanus Metapontinae, Theodori, Iasonis, Hippiae, Callippi, Persaei, Tyrannionis, Phaniae, Philippi. Panaetii et Posidonii nomina ex hac serie hanc ob causam sunt removenda, quod Laertius etiam eorum vitas enarravit: quas excidisse cum aliorum Stoicorum vitis docet index Laurentianus.

Nosmet igitur praeefracte negamus in Hesychii vitis nil nisi umbram Laertii dispici, in quam sententiam Val. Rose abiit, ut nobis speciosam suam de Menagiana vita e Laertio repetenda opinionem obtruderet. Vnde autem re vera huius vitae origines repetendae sint, iam nobis quaerendum est. Quid quod E. Heitzius homo sobrii iudicii hoc de tota inter Laertianum indicem interque Menagianum intercedente ratione statuit p. 16 »Geht aus dem eben Gesagten mit hinreichender Sicherheit der Unterschied beider Verzeichnisse in Hinsicht auf den Umfang hervor, so ist er doch nicht ausreichend, um die nahe Verwandtschaft und den gemeinsamen Unterschied [leg. Ursprung] beider in Zweifel zu ziehen. Zu einem ähnlichen Resultate gelangen wir, wenn wir die in beiden Verzeichnissen bei Aufzeichnung der einzelnen Titel beobachtete Reihenfolge vergleichen. — Ungeachtet jedoch der sich in doppelter Hinsicht zwischen den Verzeichnissen ergebenden Uebereinstimmung tragen wir Bedenken, die von Rose ausgesprochene Meinung zu billigen und einfach Diogenes als die Quelle des Anonymus zu bezeichnen«.

Qua in commentationis parte ab Heitzio praetermissum nollem, quod index Laertianus liquido haec sola scripta continet, de quibus non ambigitur (V. 34 ὡς δῆλον ἐκ τῶν προγεγραμμένων συγγραμμάτων, ἃ τὸν ἀριθμὸν ἐγγὺς ἔχει τετρακοσίων, τὰ ὅσα γε ἀναμφίλεκτα, πολλὰ γὰρ καὶ ἄλλα εἰς αὐτὸν ἀναφέρεται συγγράμματα αὐτοῦ καὶ ἀποφθέγματα ἀγράφου φωνῆς ἐνστοχήματα). Hesychius vero etiam *πενδεπίγραφα* ultimo loco adicit. Quod autem ad ordinem, quo tituli utriusque indicis secuntur, attinet, en conatum nostrum hac tabula expressum: qua demonstrare studemus, quomodo paulatim idem index per diversas librariorum manus in has duas diversasque formas abierit, quas Laertius et Hesychius repraesentant.

Genuina forma:

σοφιστής.	περὶ πλούτον.	περὶ εὐχῆς.
Μενέξενος.	προτρεπτικός.	περὶ εὐγενείας.
ἐρωτικός.	περὶ ψυχῆς.	περὶ ἡδονῆς.

Laertiana:

σοφιστής. Μενέξενος. ἐρωτικός. περὶ πλούτον. προτρεπτικός. π. ψυχῆς. περὶ εὐχῆς. περὶ εὐγενείας. π. ἡδονῆς.

Hesychiana:

σοφιστής. περὶ πλούτον. π. εὐχῆς. Μενέξενος. προτρεπτ. π. εὐγενείας. ἐρωτικός. περὶ ψυχῆς. περὶ ἡδονῆς.

a librariis confusa:

περὶ πλούτον. σοφιστής. π. εὐχῆς. Μενέξενος. περὶ εὐγενείας. ἐρωτ. περὶ ψυχῆς. προτρεπτ. περὶ ἡδονῆς.

His et aliis artibus fortasse genuina totius indicis forma recuperari potest. Quod cum aliis relinquam, eo redeo, ubi Heitzius pedibus subsistit. Quod enim optime ille de cognatione utriusque Aristotelis indicis observavit, omnino in omnes Hesychianos et Laertianos philosophorum indices valet. Quos instituta comparatione docebo ab eodem fonte stirpem deducere. Cuius cognationis vestigia in hac re agnoscenda sunt, quod Laertius Hesychiusque unum semper euudemque exhibent indicem sed suo quisque discrimine, ita ut modo hic, modo ille pleniora praebeat. Exempla vero haec consignabo:

Hesychius:

Ἀναξίμανδρος — ἔγραψε περὶ φύσεως, γῆς περίουδον καὶ περὶ τῶν ἀπλανῶν καὶ σφαίραν καὶ ἄλλα τινά.

Laertius:

καὶ γῆς καὶ θαλάσσης περίουδον πρώτως ἔγραψεν. ἄλλα καὶ σφαῖραν κατεσκεύασε.

Αἰσχίνης — διάλογοι δ' αὐτοῦ τοῦ Μιλτιάδης Καλλίας Ῥίωνων Ἀσπασία Ἀξίοχος Τηλαίγης Ἀλκιβιάδης, καὶ οἱ καλούμενοι ἀκέφαλοι: Φαίδων. Πολύαινος. Δράκων. Ἐρυσίας. Περὶ ἀρετῆς. Ἐρασίστρατος. Σκυθικοί.

Ἀνάχαρις — ἔγραψε νομικά σκυθικά δι' ἐπὶ ὧν. Περὶ εὐτελείας τῶν εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον ἔπη πάντα διακόσια.

Ἀντισθένης — οὗτος συνέγραψε τόμους δέκα· πρῶτον Μαγικόν. ἀφηγεῖται δὲ περὶ Ζωροάστρου τινὸς Μάγου εὐρόντος τὴν σοφίαν, τοῦτο δὲ τινες Ἀριστοτέλει, οἱ δὲ Ῥοδίῳ [cf. La. VI. 19] ἀνατιθέασιν.

Δημόκριτος — γνήσια δ' αὐτοῦ βιβλία εἰσι β', ὅτε μέγας Διόσκομος καὶ τὸ περὶ φύσεως κόσμου. ἔγραψε δὲ καὶ ἐπιστολάς.

Ἐμπεδοκλῆς — καὶ ἔγραψε δι' ἐπὶ ὧν περὶ φύσεως τῶν ὄντων βιβλία γ'. καὶ ἔστιν ἔπη ὡς β'. Ἱατρικὰ καταλογάδην καὶ ἄλλα πολλὰ.

οἱ δ' οὖν τῶν Αἰσχίνου τὸ Σωκρατικὸν ἦθος ἀπομεμαγμένοι εἰσιν ἑπτὰ. πρῶτος Μιλτιάδης Καλλίας Ἀξίοχος Ἀσπασία Ἀλκιβιάδης Τηλαίγης. Ῥίων.

ν. Φαίδων — Σκυθικοὺς λόγους. καὶ τούτους τινὲς Αἰσχίνου φασίν.

διεβάλλετο δ' ὁ Αἰσχίνης καὶ μάλισθ' ὑπὸ Μενεδήμον τοῦ Ἐρετριέως ὡς τοὺς πλείστους διαλόγους ὄντας Σωκράτους ὑποβάλλοιτο λαμβάνων παρὰ Ξανθίππης. ὧν οἱ μὲν καλοῦμενοι ἀκέφαλοι.

οὗτος ἐποίησε τῶν τε παρὰ τοῖς Σκίθαις νομίων καὶ τῶν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν εἰς εὐτέλειαν βίον καὶ τὰ κατὰ τὸν πόλεμον ἔπη ὀκτακόσια.

φέρονται δ' αὐτοῦ συγγράμματα τόμοι δέκα. πρῶτος κτλ.

cf. ind. Hes. Aristot. — ψευδ-ἐπίγραμμα — μαγικόν.

τὰ δὲ βιβλία αὐτοῦ καὶ Θράσυλος ἀναγέγραφε κτλ.

τὰ μὲν οὖν περὶ φύσεως αὐτῇ καὶ οἱ καθαρμοὶ εἰς ἔπη τείνουσι πεντακισχίλια, ὁ δὲ ἱατρικὸς λόγος εἰς ἔπη ἑξακόσια.

καὶ δὴ ὅτι γράψαντος αὐτοῦ καὶ ἄλλα ποιήματα τὴν τε τοῦ Ξέρξου

διάβασιν καὶ προοίμιον εἰς Ἀπόλλωνα — καθόλου δέ φησιν (Ἰερώνυμος) καὶ τραγοῦδίας αὐτὸν γράψαι καὶ πολιτικά κτλ.

Ἐπιμενίδης — ἔγραψε δὲ πολλὰ ἐπικῶς καὶ καταλογάδην μυστήριά τινα καὶ καθαυρούς καὶ ἄλλα ἀνιγμωδῶδη.

ἐποίησε δὲ Κονρήτων καὶ Κορινθίων γένεσιν καὶ Θεογονίαν ἔπη πεντακισχίλια. Ἀργούς ναυπηγίαν τε καὶ Ἰάσονος εἰς Κόλχους ἀπόπλουν ἔπη ἑξακισχίλια πεντακόσια. συνέγραψε δὲ καὶ καταλογάδην περὶ Θυσιῶν καὶ τῆς ἐν Κρήτῃ πολιτείας καὶ περὶ Μίνω καὶ Ῥαδαμάνθους εἰς ἔπη τετρακισχίλια.

Εὐδόξος — ἔγραψε δὲ πλεῖστα τοῦ εἶδους τοῦτον καὶ ὁκταετηρίδα, ἔτι δὲ δι' ἐπὼν ἀστρονομίαν.

τὸν ὁκταετηρίδα κατὰ τινὰς συγγράφαι — γράψας τοῖς ἰδίοις πολίταις νόμους ὥς ψησιν Ἑρμιππος ἐν τετάρτῃ περὶ τῶν ἐπὶ σοφῶν καὶ ἀστρολογούμενα καὶ γεωμετρούμενα καὶ ἕτερά ἅτα ἀξιόλογα.

Ζήνων Ἐλεάτης — ἔγραψεν Ἑριδάς, ἐξήγησιν τῶν Ἑμπεδοκλέους, πρὸς τοὺς φιλοσόφους περὶ φύσεως.

φέρεται γοῦν αὐτοῦ βιβλία πολλῆς συνέσεως γέμοντα.

Θαλῆς — ἔγραψε περὶ μετεώρων ἐν ἔπεσι, περὶ ἰσημερίας καὶ ἄλλα τινά.

κατὰ δὲ τινὰς δι' ὁ μόνον συνέγραψε, περὶ τροπῆς καὶ ἰσημερίας — τὰ δὲ γεγραμμένα ὑπ' αὐτοῦ, φησι Ἀόβων ὁ Ἀργεῖος, εἰς ἔπη τείνει διακόσια.

Κέβης — διάλογοι αὐτοῦ φέρονται τρεῖς Ἑβδόμη Φρόνιχος Πίναξ (ἔστι δὲ τῶν ἐν Ἀιδον διήγησις) καὶ ἄλλατινα.

Κέβης — καὶ τοῦτον φέρονται διάλογοι τρεῖς. Πίναξ. Ἑβδόμη. Φρόνιχος.

Περσίανδρος — ἔγραψεν ὑποθήκας εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον ἔπη β'.

ἐποίησε δὲ καὶ ὑποθήκας εἰς ἔπη δισχίλια.

Πιττακός — ἔγραψε νόμους — ἐποίησε δὲ καὶ ἐλεγεία ἔπη χ' καὶ ὑπὲρ νόμων καταλογάδην.

Πολέμων — καὶ πολλὰ μὲν συνέγραψε βιβλία, οὐδὲν δ' αὐτοῦ φέρεται.

Πυθαγόρας — συνέγραψε δ' ὁ Πυθαγόρας μὲν τρία βιβλία, παιδευτικόν, πολιτικόν. τὸ δὲ φερόμενον τρίτον ὡς Πυθαγόρου Ἀσσιδός ἐστι τοῦ Ταραντίνου — τινὲς ἀνατιθέασιν αὐτῷ καὶ τὰ χρυσᾶ ἔπη.

Σόλων — ἔγραψε νόμους Ἀθηναίοις — ποίημα δι' ἐλεγείων ὃ Σαλαμῖς ἐπιγράφεται, ὑποθήκας δι' ἐλεγείων καὶ ἄλλα.

Τηλαύγης — ἔγραψε περὶ τῆς τετρακτύος βιβλία δ'.

Φαίδων — διάλογοι δ' αὐτοῦ Ζώπυρος Μήδιος Σίμων Ἀντίμαχος ἢ πρεσβύτερος, Νικίας Σιμμίας Ἀλκιβιάδης Κριτόλαος.

Φερεκίδης — ἔστι δ' ἅπαντα ἃ συνέγραψε ταῦτα. ἐπτάμυχος ἦτοι Θεοκρασία ἢ Θεογονία. ἔστι δὲ Θεολογία ἐν βιβλίοις ἰ', ἔχουσα θεῶν γένεσιν καὶ διαδόχους.

Φίλισκος — ἔγραψε διαλόγους ὧν ἐστι Κόδρος.

ἐποίησε δὲ καὶ ἐλεγεία ἔπη ἑξακόσια καὶ ὑπὲρ νόμων καταλογάδην τοῖς πολίταις.

— ἱκανὰ συγγράμματα καταλιπών.

γέγραπται δὲ τῷ Πυθαγόρᾳ συγγράμματα τρία παιδευτικόν, πολιτικόν, φυσικόν. τὸ δὲ φερόμενον ὡς Πυθαγόρου Ἀσσιδός ἐστι τοῦ Ταραντίνου.

γέγραφε δὲ δῆλον μὲν ὅτι τοὺς νόμους καὶ δημηγορίας δὲ καὶ εἰς ἑαυτὸν ὑποθήκας ἐλεγεία καὶ τὰ περὶ Σαλαμῖνος καὶ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας ἔπη πεντακισχίλια, καὶ ἰάμβους καὶ ἐπωδούς.

Διαλόγους δὲ συνέγραψε γνησίους μὲν Ζώπυρον Σίμονα καὶ διस्ताζόμενον Νικίαν, Μήδιον ὃν φασὶ τινες Αἰσχίνου, οἱ δὲ Πολυαῖνον. Ἀντίμαχον ἢ πρεσβύτερον. καὶ οὗτος δισταζεται. Σκυθικοὺς λόγους, καὶ τοὺς τινὲς Αἰσχίνου φασίν.

σώζεται δὲ τοῦ Συρίου τότε βιβλίον ὃ συνέγραψεν οὗ ἢ ἀρχὴ κτλ.

τὰ τετραγωνοειδή (Διογένους) φησιν ὁ Σάτυρος Φιλίσκου εἶναι τοῦ Αἰγινήτου.

Aperuimus igitur interiorum horum indicum cognationem. Tantum enim abest, ut Hesychius Laertium descripserit et compilaverit, ut ab utroque ex uno fonte, sed cum discrimine haustum esse censeamus. Iam vero hic communis fons indagandus est. Cum autem pro certo statuendum sit, vitas Hesychianas ex eodem fonte fluxisse, unde indices, ratio postulat, postquam edocti sumus Laertianorum indicum fontem eundem esse Hesychianorum, ut conligamus, quidquid ex Hesychii vitis ad singulos illos quos eruimus fontes Laertii referendum est.

Hesychius:

- Ἀναξαγόρας — ἔφηνε δ' ἔξ Ἀθηνῶν Περι- = Sotion ap.
κλέους αὐτῷ συνειπόντος, καὶ ἐλθὼν ἐν Αἰμ- La.
ψάκῳ ἐκεῖσε κατασιγέψαι τὸν βίον ἀποκαρ-
τερήσας —
διότι ὅπ' Ἀθηναίων ἐνεβλήθη ἐν δεσμοτηρίῳ = Hermippus
οἰάτινα καιρὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ παρεισφύρων.
Ἀναξιμένης — γέγονεν ἐν τῇ νῆ ὀλυμπιάδι = Apollodorus
[ἐτελεύτησε δὲ suppl.] ἐν τῇ Σάρδεων ἀλώσει
ὅτε Κῦρος ὁ Πέρσης Κροῖσον καθεῖλεν.
Ἀρίστιππος — πρῶτος δὲ τῶν Σωκρατικῶν = Phanias II.
μισθοὺς ἐπραΰσατο. 65.
Ἀριστοτέλης — ὁ δὲ Νικόμαχος ἰατρός ἦν = Hermippus
τοῦ τῶν Ἀσκληπιδῶν γένους, ἀπὸ Νικομά- V. 1.
χου τοῦ Νικάνους.
— τρανλὸς τὴν φωνήν — = Timotheus
V. 1.
— ἔξ Ἐρηνυλλίδος παλλακῆς, ἣ ἡγάγετο μετὰ = Demetrius
Πυθιάδα τοῦ Ἑρμείου τοῦ Ἐννοίχου, ὅστις Magnes
ἦν ἄρχων Ἀταρνέως — Εὐβοῦλον δὲ τοῦ Βι- V. 3.
θουνοῦ δοῦλος γεγονώς.
— ἐγεννήθη δὲ ἐν τῇ ἐννενηχοστῇ ἐννάτῃ ὀλυμ- = Apollodorus
πιάδι — V. 9.
— οἱ δὲ φασὶ νόμῳ αὐτὸν τελευτῆσαι = Apollodorus
V. 10.
Ἀρχύτας — τοῦτόν φησι Φανίας ὁ Ἐρέσιος = Phanias.
(codd. φανερώς. emend. optime Bernhard.) γε-
νέσθαι διδάσκαλον Ἐμπεδοκλέους.
Δημήτριος — δηχθεὶς ὑπ' ἀσπίδος ἀπέθανε = Hermippus
καὶ ἐτάφη ἐν τῇ Βουσιρίτῃ νόμῳ. V. 78.
Δημόκριτος — ὥς δὲ τινες, καὶ Μάγων καὶ = Demetrius
Χαλδαίων τε καὶ Περσῶν. Magnes
IX. 35.

- Διογένης — κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, ὅτε καὶ = Demetrius
ὁ Μακεδὼν Ἀλέξανδρος ἐν Βαβυλῶνι ἀπέ- Magnēs
θανεν. VI. 79.
- Ἐμπεδοκλῆς — τραγωδίαι αὐτοῦ κδ' = Heraclides
VIII. 58
- Ἐμπεδοκλῆς Μέτωνος = Hippobotus
VIII. 51.
- οἱ δὲ Ἐξαινέτου = Apollodorus
VIII. 52.
- οὗτος ὁ Ἐμπεδοκλῆς στέμμα ἔχων ἐπὶ τῆς = Neanthes
κεφαλῆς χρυσοῖν κτλ. VIII. 72.
- ἔρριψεν ἑαυτὸν εἰς κρατῆρα πυρὸς κτλ. = Hippobotus
VIII. 69.
- ἐπεκλήθη δὲ καὶ Κωλυσανέμιας κτλ. = Timaeus
VIII. 60.
- γέγονε δὲ τούτου μαθητὴς Γοργίας ὁ ῥή- = Satyrus
τωρ ὁ Λεοντῖνος — VIII. 58.
- Ἐπίκουρος — πρῶτον μὲν ἐν Σάμῳ διατρίψας = Heraclides
σὺν τοῖς γονεῦσιν in Sotionis
Epitome
X. 1.
- ἀκούσας δὲ Ναυσιφάνους τοῦ Δημοκριτείου = Ariston X.
καὶ Παμφίλου τοῦ Πλάτωνος μαθητοῦ 14.
- γέγονε δὲ ἐπὶ τῆς ρθ' ὀλυμπιάδος κτλ. = Apollodorus
X. 14.
- Εὐδοξος — ᾧ τρεῖς ἐγένοντο θυγατέρες Ἀκτίς = Sotion VIII.
Δελφίς Φιλτίς 89.
- Ζήνων — καθελεῖν δὲ θελήσας Νέαρχον, οἱ = Heraclides
δὲ Διομέδορτα τὸν Ἑλέας τύραννον ἐάλω in Satyri
Epitome
IX. 26.
- καὶ ἐν ἄλμῳ βληθεὶς συνετρίβη πτισσό- = Hermippus
μενος. IX. 27.
- Ἡρακλείδης — οὗτος καὶ δράκοντα ἔθρεψε καὶ = Demetrius
ἡμέρωσε καὶ εἶχε συνδιαιτώμενον αὐτῷ κτλ. Magnēs
V. 89.
- Ἡράκλειτος — ἀλλ' αὐτὸς βολβίτῳ χρίσας = Neanthes
ὄλον ἑαυτὸν εἴασε ξηρανθῆναι τοῦτο ὑπὸ τοῦ IX. 4.
ἡλίου κτλ.
- τινὲς δὲ αὐτὸν ἔφασαν διακοῦσαι Ξενοφά- = Sotion IX. 5.
ρους.

Θεανῶ — γαμετὴ δὲ τοῦ μεγάλου Πυθαγόρου = Hippobotus
ἐξ οὗ ἔσχε Τηλαύγην. VIII. 43.

Θεόφραστος — ἐρώμενον δὲ (ἔσχεν) τὸν Ἀρι- = Aristippus
στοτέλους υἱὸν τοῦ φιλοσόφου Νικόμαχον V. 39.

Κράτης — ὃς ἐξαργυρίσας τὴν οὐσίαν κτλ. = Demetrius
Magnes VI. 88.

Πυθαγόρας Σάμιος = Hermippus.

— οὗτος ἤκουσε — Ζάρητος = Aristodemus = Alexander
τοῦ μάγον cf. Hippol. Polyhistor
philosoph. vid. Cyr.
p. 38 Wolf. adv. Iul.
IX. 133.

Πύρρων — καὶ πρότερον μὲν ἦν ζωγράφος = Apollodorus
IX. 61.

Σωκράτης — πρότερον γενόμενος λιθοξόος, = Duris II 19.
ὥστε καὶ φασιν αὐτοῦ ἔργον εἶναι τὰς Ἀθή-
νησιν ἐνδεδυμένας Χάριτας.

— ἀκοῦσαι Δαμώνος = Alexander
II. 18.

Ἀριπτοδόξενος Ἀρχελαῶν = Aristoxenus.

Φιλίσκος — αὐτὸς δ' ἀκουστής ἦν τοῦ κυνὸς = Satyrus VI.
Διογένους. 80.

κατὰ δ' Ἑρμιππον Στίλπωνος = Hermippus.

Χρόσιππος — Ταρσεὺς — = Alexander
VII. 179.

— καὶ τελεντήσας ο' καὶ γ' ἐτῶν ὑπὸ τοῦ πιεῖν = Hermippus
ἄκρατον καὶ ἱλιγγιάσαι. VII. 184.

Tenemus igitur Hermippum, Satyrum, Duridem, Aristippum, Sotionem, Hippobotum, Heraclidem, Apollodorum, Neanthem, Timaeum, Aristoxenum, Demetrium Magnetem alios, e quorum memoria conformatae sunt Hesychii philosophorum vitae. Apertum vero est eum non omnes hos ipsum inspexisse: hoc potius quaerimus, quis sit ille unus scriptor, qui horum omnium rivulos in agrum suum derivaverit ideoque ab Hesychio commodissime potuerit compilari.

Si quis vero hanc scriptorum seriem oculis perreptaverit, non dubitabit, quin suspitio in uno certoque haereat homine. Ex illorum scriptorum numero aetate recentissimus et Hesychii temporibus proximus est Demetrius Magnes, idem, qui ceterorum scriptorum doctrinam iam in usum suum converterat. Atqui ex

ipsa disputatione nostra adparet eosdem prorsus scriptores, ad quorum auctoritatem singulae vitarum Hesychianarum particulae redeant, a Demetrio Magnete esse usurpatos.

Vt igitur dicam, quod consecrarium est: Demetrius Magnes est ille unus fons, e quo Hesychius doctrinam suam hausit, Demetrii Magnetis color faciesque ex Hesychio tamquam e palimpsesto enitescit.

Hoc novo adminiculo, quod modo assecuti sumus, certius effici potest, quod in quinto capite magis coniecerim quam probaverim, Demetrium Aristippi quoque *περὶ παλαιᾶς τροφῆς* librum usurpasse. Conf. Suid. s. v. *Θεόφραστος*. Laert. V. 39. Idem de Hippoboto dicendum est cf. Suid. s. v. *Ἐμπεδοκλῆς*. La. VIII. 51. 69. Suid. s. v. *Θεανώ* La. VIII. 43. Etiam hoc iam est in liquido positum, epistulas sapientum et aliorum e Demetrio in Dioclem fluxisse cf. Suid. s. v. *Ἐπιμενίδης* cf. La. I. 64. 112. Suid. s. v. *Κλέοβουλος* La. I. 93. Suid. s. v. *Ἰπποκράτης*. Etiam Timotheus in Demetrii fontium numero habendus est cf. Suid. s. v. *Ἀριστοτέλης*. La. V. 1. La. III. 4. 5. Neanthes — Dicaearchus — Timotheus V. 1. 2. Hermippus — Timotheus — Hermippus. Non erat academicae scholae addictus cf. La. III. 5. IV. 4. De Timaeo eiusdem Demetrii fonte cf. Suid. s. v. *Ἐμπεδοκλῆς* La. VIII. 60. Restat, ut etiam Alexandrum Polyhistorem censeam Demetrio praesto fuisse cf. Suid. s. v. *Χρύσιππος* La. VII. 179. Suid. s. v. *Σωκράτης*. La. II. 18. Suid. s. v. *Πιθαγόρας*. Cyr. adv. Iul. IX. 133.

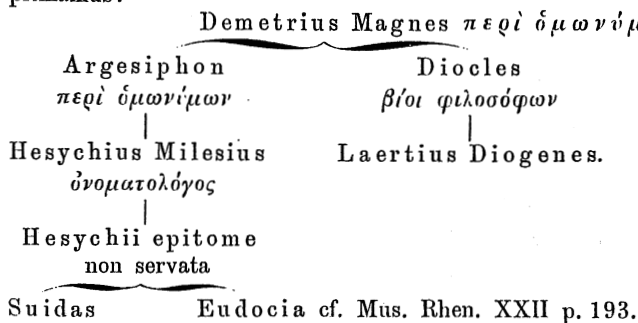
Iam extat uno vitarum loco nomen a librariis corruptum *Ἀργέσιφων ἐν Ὀμωνίμοις*, e cuius ductibus O. Schneiderus feliciter *Ἀργεσιφῶν* eruit. Qui cum ad Apollonios Tyanenses excitetur, alteri vel tertio p. Chr. saeculo adsignandus esse videtur. De cuius homonymorum tabulis non dubito: quid egit Argesiphon nisi ut Demetrii indices usque ad aetatem suam supplendo continuaret. Quam operam paullo socordius, si recte video, praestitit: si quidem constat eum Demetrii errores, a viris doctis post Demetrium detectos, integros in librum suum transtulisse. Id quod luculentis exemplis demonstrabo, si mihi copia fuerit hanc totam materiam cum pulvisculo exhaustiendi⁶⁾.

Neque hoc neglegentiae vitium Argesiphon vitavit, quod nonnunquam ad verbum res descripsit, quas Demetrio quidem scribere licuit, non licuit homini multo recentiori. Vt uno defungar exemplo: nulla ratione, nisi hac, quam modo indicavi-

6) Haec, quae probavimus, non solum ad philosophorum, sed etiam ad poetarum, rhetorum, historicorum, medicorum vitas pertinere unusquisque dispicit. — Sed patet prorsus alia via, qua demonstrari possit, ex homonymorum indicibus profectum esse Hesychii compendium. Quod uno verbo notasse velim.

mus, haec Hesychi verba possunt explicari s. v. Ἐπίκουρος — καὶ διέμεινεν ἡ αὐτοῦ σχολή ἕως Καίσαρος τοῦ πρώτου ἔτη σκῆς, ἐν οἷς διάδοχοι αὐτῆς ἐγένοντο ἰδ'. Hoc loco innisi Zumptius alii anno XLIII a. Chr. n. Epicureorum scholam evanuisse sumunt: quod nobismet sumere non licet, quippe qui docuerimus eam etiam Tiberii Caesaris aetate integris et continuis successionibus floruisse. Turbae vero illo loco excitatae facillime sedantur, si nobiscum facis adfirmantibus, hoc ipso anno XLIII Demetrium Magnetem librum suum composuisse: id quod Scheurleeri computis optime convenit. Significavit igitur Demetrius Epicureorum scholam aetate sua fuisse superstitem: cuius nota integra transiit in Argesiphontem atque inde in Hesychium: quem descripsit Suidas.

Hanc igitur accipe tabulam — ut tandem aliquando disputationi finem imponamus — qua totam rationem, quae inter Laertium Suidamque intercedit, adhibito stemmatis artificio exprimamus:

Dabam Lipsiae anno MDCCCLXVII.